

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Харківський коледж
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Вихователю дитячого закладу оздоровлення та відпочинку про фізичне виховання

Практичний посібник

Харків
2019 рік

УДК 378 : 379.81 : 796 (072)

В 54

Укладачі:

Пятницька Д. В. – викладач вищої категорії, к.п.н., ст. викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання, Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Грищенко Л. К. – викладач вищої категорії, викладач-методист, ст. викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання, Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Журавльова І. М. – викладач вищої категорії, викладач-методист, ст. викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання, Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Аксьонов В. В. – старший викладач, викладач вищої категорії, ст. викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання, Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Рецензенти:

Воронцова І. А. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Вінник Г. В – вчитель вищої категорії, вчитель-методист Харківської гімназії № 144

В 54 Вихователю дитячого закладу оздоровлення та відпочинку про фізичне виховання: практичний посібник /укладачі Д. В. Пятницька, Л. К. Грищенко, І. М. Журавльова, В. В. Аксьонов; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, – Харків, 2018. – 119 с.

Практичний посібник підготовлений і укладений відповідно до вимог організації фізкультурно-спортивної роботи в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку та спираючись на багаторічний досвід роботи викладачів у таких установах.

Ця робота розкриває питання планування фізкультурної роботи у заgonі, організації та проведення рухливих ігор, розваг, квестів, сценаріїв та інших заходів.

Практичний посібник укладений для студентів та вчителів, які працюють в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

*Затверджено на засіданні науково-методичної ради
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Протокол № 6 від 16.04.2019*

© ХГПА, 2019
© Пятницька Д. В.
Грищенко Л.К.
Журавльова І.М.
Аксьонов В.В.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ДИТЯЧОГО ЗАКЛАД ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ	6
РОЗДІЛ 2. ПЛАНУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РОБОТИ В ЗАГОНІ	12
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РАНКОВОЇ ГІМНАСТИКИ	59
РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАГАРТОВУЮЧИХ ПРОЦЕДУР ТА КУПАННЯ ДІТЕЙ	69
РОЗДІЛ 5. ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ ПІД ЧАС СПОРТИВНО- МАСОВИХ ЗАХОДІВ	90
ПІСЛЯМОВА	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	95
Додаток 1	97
Нормативно-правова база організації літнього оздоровлення та відпочинку дітей та підлітків	

ПЕРЕДМОВА

*За словами ректора
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-
педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Г.Ф. Пономарьової*

«У період педагогічної практики, що теж є важливою складовою системи виховної роботи інтенсифікується процес професійного становлення та самовизначення майбутніх педагогів, актуалізуються й поглиблюються їхні теоретичні знання, удосконалюються педагогічні вміння та навички.»

Найбільш популярною та розповсюдженою позашкільною установою є дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, який розкриває перед школярами широкий простір можливостей для фізичного вдосконалення, надає їй право вільного вибору змісту, форми та виду діяльності. Правильно організована фізкультурно-оздоровча робота сприяє швидкому включенню школярів в дитяче середовище та створює сприятливі умови для його фізичної самореалізації.

До основних завдань позашкільної освіти з фізичного виховання, можна виділити такі:

- створення умов для творчого, інтелектуального, духовного і фізичного розвитку дітей та молоді;
- формування в дітей та молоді свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки;
- вдосконалення фізичного розвитку дітей та молоді;
- компетентність у формуванні здорового способу життя дітей та молоді.

Основна мета практики студентів у дитячих закладах оздоровлення і відпочинку – розширити професійно-педагогічні знання, уміння та навички, ознайомити з особливостями організації виховної роботи в літній

період, формувати досвід застосування різних технологій в умовах дитячих закладів оздоровлення і відпочинку.

Літня практика проводиться в строки, визначені навчальним планом та графіком навчального процесу. Вона може бути організована на базі міських та позаміських закладів оздоровлення та відпочинку.

В період літньої практики студенти працюють в якості загонових вожатих, інструкторів по спорту, керівниками різних гуртків і секцій. Студенти, які до початку практики не досягли вісімнадцятирічного віку, виконують функції помічників вихователів, або інструкторів по спорту.

Вихователі повинні пам'ятати, що літні канікули для школярів – це відновлення здоров'я, розкриття творчого потенціалу, вдосконалення особистісних можливостей, залучення до культурних та освітніх цінностей, входження в систему нових соціальних зв'язків, втілення власних планів. У вирішенні цих питань в багатьох випадках допомагає фізкультура та спорт.

У практичному посібнику розкриті питання організації та методики проведення спортивних і фізкультурно-масових заходів таких, як спортивні свята та розваги, рухливі ігри та тихі ігри під час поганої погоди, розкриті питання загартування та проведення різних видів ранкової гімнастики.

Велика увага в роботі приділяється нормативно-правовій базі організації літнього оздоровлення та відпочинку дітей та підлітків. У витягу із «Закону України про оздоровлення та відпочинок дітей розкриті питання: який вік дітей може відпочивати у ДЗОВ, про дітей які потребують особливої уваги, які бувають типи ДЗОВ, про утворення ДЗОВ, про правила поведінки у ДЗОВ, права і обов'язки ДЗОВ, про матеріально-технічну базу, порядок прийому дітей, про соціальну підтримку оздоровлення та відпочинку дітей, про оздоровлення дітей за кордоном, про права і обов'язки дітей у ДЗОВ, про права і обов'язки батьків

РОЗДІЛ 1. ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Виховна робота в ДЗОВ включає розумне поєднання відпочинку, спорту з пізнавальною, виховною, естетичною, оздоровчою діяльністю. Зміст, форми та методи роботи в ДЗОВ визначаються його статутом, педагогічним колективом і ґрунтуються на принципах ініціативи та самодіяльності дітей та учнівської молоді, демократії і гуманізму, розвитку національних і культурно-історичних традицій, пріоритетності загальнолюдських духовних досягнень і цінностей.

Відпочинок – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни.

Оздоровлення – комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни.

Державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей – встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення необхідними послугами з оздоровлення та відпочинку дітей (Витяг з Закону про відпочинок та оздоровлення дітей – Додаток 1).

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ) – позашкільний виховний заклад, що створюється з метою зміцнення здоров'я, організації

активного відпочинку, задоволення інтересів і духовних потреб дітей і підлітків.

Виховна робота в ДЗОВ має ряд специфічних особливостей:

- ❖ виховний процес у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку планується і здійснюється з урахуванням того, що діти повністю відірвані від сім'ї, батьківського піклування і захисту, їх виховного впливу. Тому педагогічний колектив закладу повинен забезпечити повноцінне життя дітей.
- ❖ види виховної діяльності здійснюються в тимчасових різновікових колективах, з різним соціальним досвідом дітей, умовами життя і виховання.
- ❖ виховна робота будується на принципах добровільної участі дітей у різних справах, у вільному виборі ними занять.
- ❖ короткотривалий період існування колективу ДЗОВ вимагає чіткого початку і завершення зміни, обов'язкової оцінки діяльності кожної дитини.
- ❖ у новому оточенні, під час активного спілкування, повніше розкривається особистість дитини.
- ❖ у виховному процесі ДЗОВ беруть участь як професійні педагоги, так і представники інтелігенції, робітників, студентів, які будують свої стосунки з дітьми, часто на основі педагогічної інтуїції та власного досвіду.
- ❖ виховний процес у ДЗОВ здійснюється в сприятливих умовах природного і соціального оточення.
- ❖ виховна робота з дітьми повинна забезпечити дотримання ними режиму дня, порядку і чистоти спальних будинків, чистоти білизни, виконання дітьми санітарно-гігієнічних вимог. Особливо уважно треба організувати виховну роботу по збереженню стану здоров'я дітей, профілактиці захворювань, створення порядку та затишку в спальних

приміщеннях, ігрових кімнатах, кінозалах, місцях відпочинку. Значне місце у виховній роботі з дітьми відводиться культурі харчування.

- ❖ особливістю виховної роботи в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку є оздоровлення дітей з використанням рік, озер, моря, лісу, транспортних екскурсій. Саме тут повинна бути чітка виховна робота по самозбереженню життя дітей і вихователів, попередженню можливого травматизму і захворювань.

Велика кількість виховних завдань, які потрібно вирішувати протягом зміни, створюють напружений ритм роботи всього педагогічного колективу, мобілізують його творчі сили і допомагають у досягненні основної мети:

- ❖ оздоровлення дітей, створення у них емоційного настрою, внесення настрою гри, романтики в їх повсякденне життя;
- ❖ виявлення інтересів, захоплень дітей, розвинення бажання отримати нові знання, вміння, навички;
- ❖ вчити дітей діяти в колективі;
- ❖ залучення до трудових справ на користь і радість оточуючих.

У ДЗОВ вихователі будуть мати справу з різновіковими колективами, тобто такими, які об'єднують дітей різного віку однією цікавою для всіх справою. Тому вирішення виховних завдань у різновікових дитячих загонах обов'язково має спиратися на віковий підхід у формуванні особистості.

Здійснення вікового підходу до виховного процесу в умовах ДЗОВ передбачає:

- ❖ постійну увагу до вікових особливостей формування особистості дітей і підлітків, своєрідності їхнього духовного світу, піклування про гарний емоційний і фізичний стан кожного вихованця;
- ❖ урахування протиріч розвитку особистості, спричинених віковими змінами, акселерацією, екологічними катаклізмами тощо;
- ❖ побудова системи виховної роботи відповідно до психологічних особливостей дітей кожного вікового періоду і концепції їх розвитку.

Різновікові дитячі колективи мають широкі виховні можливості: це пряма передача досвіду від старших до молодших, це реалізація вікових потреб (у молодших – мати друга і бути схожим на нього, у старших – утвердитися в ролі лідера).

Характерною особливістю дітей усіх вікових груп є емоційність і допитливість, прагнення перевірити, випробувати свою силу і спритність, бажання фантазувати, відкривати таємниці і прагнути до чогось незвичайного, далекого і прекрасного.

Ігри у вихованні

Гру не дарма називають королевою дитинства. Без неї дітям жити невесело, нецікаво. При вмілому використанні гра може стати незмінним помічником вихователя.

В дитячих закладах оздоровлення та відпочинку необхідно створити особливе виховне середовище, яке здатне викликати у дитини позитивні емоції, оптимізм, організувати життя дітей та наповнити його творчістю, пізнанням. Дитина чекає красивої, романтичної обстановки. Така обстановка і повинна створюватись педагогами ДЗОВ.

Багато виховних задач розв'язується за допомогою ігрових, творчих, спортивних, трудових форм діяльності. Гра – засіб багатогранний. Це і самостійна діяльність, що сприяє всебічному розвитку особистості, і засіб формування та згуртування колективу, і метод організації інших видів діяльності, і емоційний стан, і засіб спілкування.

Гра - королева життя у ДЗОВ. Саме у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку необхідно проводити якомога більше різноманітних ігор.

Залежно від змісту та структури ігри поділяють на:

- пізнавальні або інтелектуальні;
- творчі або рольові;
- рухливі та спортивні.

У ДЗОВ має скластися система ігрової діяльності. В організаційний період основною формою є колективні творчі справи, які сприяють

створенню дружного колективу. Використовуються різні форми ігрової діяльності: народні ігри; ігри-вікторини; ігри на місцевості; веселий експрес; вечір ігор і сюрпризів, веселі старты та козацькі розваги. Головний організатор та керівник ігор в цей період – вихователь.

В основний період зміни використовуються різноманітні форми ігрової діяльності: ігри-вікторини; ігри на місцевості; веселий експрес; вечір ігор та витівок; веселі старты. В цей період організаторами ігор стають самі діти спеціально призначені вихователем. Вихователь допомагає дітям підібрати та організувати ігри, забезпечити необхідним інвентарем та реквізитом.

В заключний період підводяться підсумки ігрової діяльності дітей. Виявляються кращі масовики-витівники

Організовуючи гру з дітьми треба пам'ятати:

- ❖ Перед початком гри треба зацікавити дітей її змістом, визначити умови проведення гри, ознайомити з правилами, розподілити завдання.
- ❖ Кожна гра має бути забезпечена необхідним для її проведення обладнанням та інвентарем.
- ❖ Необхідно привчати дітей контролювати й регулювати свої дії та сили у грі. Тому доцільним є аналіз, розгляд гри, успіхів і помилок її учасників.
- ❖ Необхідно широко залучити самих дітей при проведенні різних ігор судьями, членами журі, слід пам'ятати, що дітей середнього та старшого віку в основному приваблюють ігри з поділом на команди.
- ❖ Треба прагнути вносити у гру елементи романтики, загадковості, використовуючи для цього розвідку справ, пакети із завданням тощо.
- ❖ Кілька хвилин вільного часу, що з'явилися поміж справами, мають бути використані для рухливих ігор, ігор-забав, ігор-тренувань.
- ❖ Самоконтроль, стриманість, впевненість у своїх діях, спокійний і зацікавлений стан – ці риси допоможуть вихователю вчасно вирішити конфліктну ситуацію, що виникла, встановити психологічну рівновагу.
- ❖ У грі дитина не повинна бути пасивною.

Поради організаторам ігор:

- ❖ Посмішка і хороший настрій – основа успіху.
- ❖ Говори чітко, коротко, голосно.
- ❖ Витівника мають бачити всі.
- ❖ Заздалегідь знайди собі помічників.
- ❖ Добираючи ігри, думай про вік учасників, місце проведення, реквізити.
- ❖ Гра не повинна принижувати людської гідності.
- ❖ Будь готовий запропонувати іншу гру, якщо перша не вдалася.
- ❖ Витівник вболіває за всіх.
- ❖ Підбадьорюй і підхвалюй гравців і вболівальників.
- ❖ Умій подякувати всім за участь у грі.

Гра для дітей – важливий засіб самовираження. В іграх виховується дисципліна, діти привчаються до дотримання правил, формуються вміння контролювати свої дії, вчинки, правильно та об'єктивно оцінювати вчинки інших. Для вихователів гра – це зручний метод впливу на дітей та вивчення їх особистостей.

РОЗДІЛ 2. ПЛАНУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РОБОТИ В ЗАГОНІ

Фізкультурно-спортивні заходи починаються з першого дня заїзду дітей. Вихователі приймають дітей і повинні:

- Перевірити наявність у кожного спортивної форми, спортивного взуття, купальників та плавок, якщо є басейн, головного убору, бо часто при проведенні фізкультурно-спортивних заходів діти знаходяться на сонці
- Опитати батьків про стан здоров'я дитини (чи має вона захворювання та звільнення від занять фізкультурою та спортом)
- Дізнатися в яких спортивних секціях займалася дитина

Для цього, заздалегідь, можна зробити для себе таку схематичну анкету:

Таблиця 2.1

№	ПІБ дитини	ПІБ матері, телефон, домашня адреса	ПІБ батька, телефон, домашня адреса	Наявність спортивної форми, речей для плавання	Стан здоров'я, хвороби	Спортивні секції, творчі кола
1.						
2.						

План роботи загону складається дітьми разом із загоновим вихователем на одну зміну (Таблиця 2.2).

При складанні календарного плану насамперед необхідно врахувати пропозиції дітей. Порадитися з ними і з'ясувати їхні інтереси і побажання, а також погодити план з планом фізкультурно-спортивної роботи у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку.

Для дітей старших загонів план для загону може виглядати так:

Таблиця 2.2

Дата	Зміст фізкультурно-спортивних заходів	Час провед.	Відповідальні
1 червня	1.Збори загону. Планування фізкультурно-спортивних заходів. 2.Рухливі ігри: – «Молекула» – «Дівчатка-хлопчики»	11.00 17.00	
2 червня	1.Підготовка до відкриття Малих олімпійських ігор: – Вивчення вправ групи підтримки – Вивчення спортивного девізу та спортивної назви загону – Вивчення кричалок вболівальників 2.Першість загону з легкої атлетики: – Біг 60 м. – Стрибки у довжину з місця – Метання малого м'яча на дальність	11.00 17.00	
3 червня	1.Участь у відкритті Малих олімпійських ігор 2.Участь у змаганнях з легкої атлетики на першість ДЗОВ	11.00 17.00	
4 червня	1.Першість загону з настільного тенісу 2.Квест: – Солодке дерево	11.00 17.00	

5 червня	1. Участь у змаганнях з настільного тенісу на першість ДЗОВ 2. Квест-вікторина: – Веселий експрес	11.00 17.00	
6 червня	1. Першість загону з шахів та шашок 2. Рухливі ігри: – Північний і південний вітер – «Котик» (хороводна гра)	11.00 17.00	
7 червня	1. Участь у змаганнях з шахів та шашок на першість ДЗОВ 2. Змагання-розвага «Веселі старты»	11.00 17.00	
8 червня	1. Першість загону з городків 2. Розгадування загадок на спортивну тематику	11.00 17.00	
9 червня	1. Участь у змаганнях з городків на першість ДЗОВ 2. Рухлива гра: – Гра «Шишки-жолуді-горіхи»	11.00 17.00	
10 червня	1. Першість загону з футболу 2. Участь у змаганнях-розвазі «Козацькі розваги»	11.00 17.00	
11 червня	1. Участь у змаганнях з футболу на першість ДЗОВ 2. Спортивно-розважальна гра: – «Поклик джунглів»	11.00 17.00	
12 червня	1. Першість загону з Міні-волейболу 2. Рухливі ігри-естафети:	11.00 17.00	

13 червня	1. Участь у змаганнях з Міні-волейболу на першість ДЗОВ	11.00	
	2. Підготовка до участі у святі «Нептуна»	17.00	
14 червня	1. Підготовка до закриття Малих олімпійських ігор	11.00	
	2. «Свято Нептуна»	17.00	
15 червня	1. Рухливі ігри:	11.00	
	2. Участь у святі «Закриття Малих олімпійських ігор»	17.00	

Зразки назв спортивних команд та девізів

Назва «Стародавні греки»

Девіз:

Стійкість і сила
Нам від богів дана!
Поб'ємо сьогодні
Суперників сповна!

Назва «Носороги»

Девіз:

Напролом, як носороги
Ми йдемо до перемоги!
Достойно будемо ми грати,
Свою команду представляти

Назва «Стріла»

Девіз:

Як стріла, ми будемо мчати,

Неможливо нас наздогнати!

Назва «Комета»

Девіз:

У комети свій девіз –
Не лети ніколи вниз!

Назва «Супергноми»

Девіз:

Ми хлопці - Супергноми,
Виграємо полюбому!
Спритні, сильні і сміливі
Для суперників страшні ми!

Назва «Розбишаки»

Девіз:

Хоробрим будь, часу не гай
І близьким друзям допомагай!

Назва «БЕМС»

Девіз:

Бойові! Енергічні!
Молоді! Симпатичні!

Назва «Покемони»

Девіз:

«Покемони - супер-клас,
переможемо всіх вас!»

Назва «Непереможний»*Девіз:*

Наш девіз «непереможний»

Це повинен знати кожний!

Назва «Спортсмени»*Девіз:*

Бокс, хокей, бобслей, футбол,

Сноуборд і волейбол...

Стадіон, басейни, корт –

Об'єднало слово... спорт.

Зразки ігор наведених у Плані роботи:**Молекула**

(гра знайомство)

Бере участь весь загін. Всі хаотично рухаються по майданчику, і ведучий голосно оголошує: «Молекула 3!» Всі гравці повинні об'єднатися по троє і взятися за руки називаючи своє ім'я. Ті, хто не зміг стати в трійку, Називають своє прізвище і розповідають про себе . Далі ведучий говорить: «Молекула 4!» (можна називати будь-які цифри, але не більше кількості гравців, хоча заради приколу чому б і ні?). Знову гравці об'єднуються, але вже по 4 людини. Так відбувається до тих пір, поки в центрі майданчика не залишиться мінімум учасників. Важлива умова: під час об'єднання

«молекули» не повинен відбуватися повтор у виборі партнерів. Під час гри і відбувається знайомство.

Дівчатка-хлопчики

Хлопчики сідають на одну лаву, а дівчатка на іншу. Хлопчики називають будь-які імена дівчаток. Якщо ці імена носять дівчинки, то вони встають і розповідають про себе. Потім дівчатка називають будь-які імена хлопчиків. Це відбувається до тих пір, поки імена всіх дітей не будуть названі.

Північний і південний вітер

Вибирають двох ведучих. Одному на руку пов'язують синю стрічку (це північний вітер), другому – червону (це південний вітер).

Інші діти бігають по майданчику. Північний вітер намагається заморозити якомога більше дітей (доторкнутися до них рукою). «Заморожені» гравці приймають яку-небудь нерухому позу. Південний вітер намагається розморозити дітей, торкаючись їх рукою і говорячи: «Вільний!». Через 2-3 хв. назначають нових ведучих, і гра повторюється.

Котик

Вибирають ведучого «Котика». Діти шикуються в коло. «Котик» стає центр кола і йому зав'язують очі. Діти ідуть по колу і промовляють слова:

«Ми по колу ідемо
В коло котика звемо
Котику не підглядай
А хто кличе відгадай»

Після цих слів всі зупиняються, вожата показує на когось з дітей. Той каже «Котику!». Потім діти виконують три кроки по колу голосно рахуючи. «Котик» відкриває очі і вгадує хто його покликав. Якщо він вірно назвав, вони міняються місцями.

Шишки-жолуді-горіхи

Діти шикуються по колу, взявшись за руки по три чоловіка. У колі стоїть дитина-ведуча. Після сигналу вожатого «Шишки!», шишки повинні перебігти до іншої трійки, а дитина-ведуча повинна зайняти звільнене місце в трійці. Той, кому не хватило місця, стає ведучим і гра продовжується. Перед кожною командою вожатого діти повинні перевіряти, хто «Шишка», хто «Горіх», хто «Жолудь».

Лічилки для вибору ведучого у грі

Ахи, ахи, ахи, ох,
Маша сіяла горох,
Уродився він густий,
Ми мчимося, ти постій!

Раз, два, три - ловиш ти!

Пиля пиляла дуб,
Не один зламала зуб,
А дуб як стояв, так і стоїть.
Ти виходь, тобі водить!

Біля будинку на майданчику
Ми вирішили грати в хованки.
Скоро ховатися почнемо,
А тебе водити кличемо.

Вийшов місяць мов мішеня,
Вийняв зірочку з кишені,
Будемо бігати, ловити,
Все одно тобі водити.

Їжачок, Їжачок,
Пошив колючий піджачок.
Встав в гурток і ну вважати-
Нам ведучих вибирати!

Раз, два, три, налий води.

Котику пити, тобі водити.

Лижі, сани і ковзани –
Доганяй сьогодні ти!

Ми зібралися пограти.
Та не знали як почати
Раз, два, три –
Починати будеш ти!

На дорозі, скрючив ноги,
На цвяхах сиділи йоги.
Мабуть боляче сидіти
Все одно тобі водити.

До нас ворона прилетіла
водити крайньому веліла.

Щоб летіти на планети
Збудували ми ракети
Раз, два, три –
Полетиш сьогодні ти!

Тихі ігри під час поганої погоди

Іноді з-за погоди вожатий не має можливості проводити заходи на вулиці і всьому загонові доводиться сидіти в корпусі. Тоді виникає

питання: що робити, як зайняти дітей? Звичайно ж, грати! Можна провести запропоновані нижче гри.

Тихіше-голосніше

Діти сідають у коло, ведучий виходить з кола і відвертається спиною. У кого-небудь з членів групи захований якийсь предмет. Завдання ведучого – знайти людину, у якого захований предмет. Як тільки він заходить у коло, всі починають співати якусь пісню і тим голосніше, чим ближче ведучий до захованого предмету. Відповідно, пісня співається тихіше, якщо ведучий віддаляється від цієї людини. Коли предмет знайдений, ведучий змінюється, якщо ні, то гра продовжується.

Рибалка

На стілець ставиться глибока тарілка, учасники повинні по черзі кидати в неї з відстані 2-3 м гудзик, або пробку з пляшки, намагаючись попасти так, щоб гудзик залишилася в тарілці. Гру можна проводити з командами. У якої команди більше гудзиків збереться в тарілці, та і виграла.

Моргалочки

Діти сідають на стільці так, щоб утворити коло обличчям в центр. Позаду кожного сидячого на стільці повинен стояти гравець, і один стілець повинен бути вільним. Гравець, що стоїть позаду вільного стільця, повинен непомітно підморгнути будь-кому з тих, що сидить у колі. Всі учасники що сидять повинні дивитися на гравця з вільним стільцем. Учасник що сидить, побачивши, що йому підморгнули, повинен швидко зайняти вільне місце. Завдання гравців, що стоять ззаду, полягає в тому, щоб не пропустити своїх підопічних до вільного місця. Для цього їм варто тільки покласти руку на плече сидячого. Якщо гравець що стоїть не випустив того що сидить, то вони міняються місцями.

Статуя кохання

Для проведення цієї гри необхідно, щоб четверо (два хлопчика і дві дівчинки) вийшли з приміщення. Вибираються хлопчик, який буде виконувати роль «першого скульптора», - і хлопчик і дівчинка, які будуть

«скульптурою». «Скульптору» ставляться умови: «Уяви, що ти справжній скульптор і ти повинен зліпити «статую любові». Перед тобою стоїть глина (дівчинка), з якої ти можеш ліпити, вона застигне так, як ти захочеш». Він починає виконувати скульптуру, а після того, як він закінчить, його просять зайняти місце хлопчика в його «скульптурі». Потім запрошують дівчинку з-за дверей і повторюють їй ті ж самі умови. Після закінчення роботи вона повинна зайняти місце дівчинки в цій «скульптурі». І так далі з іншими учасниками, які стоять за дверима. Виграє та «скульптура», яка більш сподобалася учасникам.

Колінця

Сідають всі на стільці в тісне коло. Потім кожен повинен викласти ліву руку на праве коліно сусіда зліва. А свою праву руку - на ліве коліно сусіда праворуч. Починаючи з вожатого, за годинниковою стрілкою по всіх колінах по черзі повинні пройти легкі хлопки рукою. Спочатку права рука вожатого, потім ліва рука його сусіда праворуч, потім права рука сусіда зліва, потім ліва рука вожатого і т. д.

Перше коло проводиться для того, щоб хлопці зрозуміли, як треба діяти. Після цього починається гра. Той, хто помилився в процесі гри, прибирає руку, яка забарилася зі своїм оплеском, або зробила його раніше. Якщо гравець прибрав обидві руки, він виходить з кола, а гра продовжується. Для ускладнення завдання вожатий все швидше і швидше дає рахунок, під який повинен бути проведений хлопок. Виграють три гравці, що залишилися останніми.

Зоопарк

Всі сідають в коло так, щоб один стілець був вільним. В центрі кола стоїть ведучий. Кожен учасник, який сидить у колі, називає себе якою-небудь твариною. Учасник, що сидить зліва від вільного стільця, плескає правою рукою по стільцю і називає якусь тварину. Той, хто почув назву тварини, вибраного ним, повинен зайняти вільний стілець. Учасник, праворуч від якого звільнився стілець, повинен грюкнути по ньому і назвати іншу

тварину. Завдання ведучого - встигнути зайняти стілець до хлопка. Той, хто не встиг грюкнути, стає ведучим.

Риби, птахи, звірі

Учасники утворюють коло, в центрі якого стає ведучий. Ведучий закриває очі і починає обертатися навколо своєї осі, витягнувши вперед праву руку, і один раз вимовляє слова: «Риби, птахи, звірі». Потім він зупиняється і говорить будь-яке з цих трьох слів, показуючи рукою на когось з учасників. Той, на кого показали, повинен швидко сказати назву птаха, риби або звіра, в залежності від того, що було названо ведучим. Ведучий рахує до трьох, і якщо за цей час той хто стоїть в колі не встиг нічого сказати або сказав не те, що потрібно, виходить з гри. Назви риб, птахів, звірів не повинні повторюватися. Виграють найбільш уважні і хто знає найбільшу кількість назв тварин.

Рухливі ігри та естафети на прогулянці

Мисливці і качки

На ігровому майданчику малюється коло діаметром 5 - 8 м (залежно від віку гравців і їх числа).

Всі гравці діляться на дві команди: «качки» і «мисливці». «Качки» розташовуються всередині кола, а «мисливці» за колом. «Мисливці» отримують м'яч.

По сигналу або по команді вожатого «мисливці» починають м'ячем вибивати «качок». «Убиті качки», в яких потрапив м'яч, вибувають за межі кола. Гра продовжується до тих пір, поки не будуть вибиті всі «качки» з кола. Під час кидка м'яча «мисливцям» не можна переступати лінію кола.

Коли будуть вибиті всі «качки», команди міняються місцями.

Варіант гри: з числа граючих вибираються 3 - 4 «мисливця», які стоять у різних кінцях майданчика. У кожного «мисливця» по малому м'ячу. Гравці розбігаються по майданчику, але не виходять за її межі.

За сигналом або команді вожатого всі гравці зупиняються на своїх місцях, а «мисливці» ціляться і кидають в них м'ячі. Гравці можуть ухилятися від м'яча що летить, але їм не можна сходити зі свого місця.

Вибиті «качки» виходять із гри. Виграють «мисливці» які вибили найбільше число «качок».

Лови - кидай!.

На ігровому майданчику діти утворюють коло, стоячи на відстані піднятих в сторони рук один від одного. В центрі кола стоїть вожатий, який по черзі кидає м'яч дітям, а потім ловить його від них, вимовляючи при цьому римування:

«Лови, кидай,
Впасти не давай!..»

Вожатий вимовляє текст не поспішаючи, щоб за цей час дитина встиг зловити і кинути м'яч назад.

Гру починають з невеликої відстані, а потім поступово ця відстань збільшується.

Вудочка

Із загального числа гравців вибирається ведучий. Інші гравці встають в коло діаметром 3-4 м.

Ведучий стає в центр кола. У нього в руках скакалка. Ведучий обертає скакалку так, щоб вона летіла над рівнем підлоги на висоті 5-10 см.

Кожен з гравців повинен підстрибнути і пропустити скакалку під ногами. Той, кого ведучий зачепив скакалкою, отримує штрафне очко. Підраховується загальна кількість штрафних очок після того, як скакалка здійснить 8-10 повних кіл. Перемагає той, кого скакалка ні разу не зачепила по ногах.

Після зміни ведучого гра починається спочатку.

Гуси-лебеді

На ігровому майданчику креслять дві лінії на відстані 15-25 м (залежно від віку гравців). З числа гравців вибирається «вовк», який стоїть між лініями. За однією лінією знаходяться інші учасники - «гуси», а за іншою – ведучий.

Ведучий звертається до гусей: «Гуси-гуси!»

Гуси відповідають:

- Га-га-га!

- Їсти хочете?

- Так, так, так!

- То летіть!

- Нам не можна! Сірий вовк під горою, не пускає нас додому!

- То летіть і не баріться! Злого вовка стережіться!

Після цих слів гуси поспішають додому від однієї лінії до іншої, а вовк намагається зловити («зап'ятнати») як можна більше гусей. Спійманих гусей вовк відводить у своє лігво.

Після двох-трьох таких «перельотів» вибирається новий вовк, а спіймані гуси повертаються в гру, яка починається спочатку.

Карасі і щука

Майданчик розділено двома лініями на відстані 10-15 м одна від іншої. З гравців вибирається ведучий - «щука», а решта учасників гри - «карасі». Ведучий-«щука» стоїть в центрі, а «карасі» розташовуються на одному боці майданчика за лінією.

За сигналом або командою вожатого «карасі» перебігають на протилежний бік, намагаючись сховатися за лінією, а «щука» ловить їх, доторкнувшись рукою.

Коли спіймані 3-4 «карася», вони утворюють невід, взявшись за руки. Тепер, перебігаючи від межі до межі, гравці «карасі» повинні пробігти через невід (під руками).

Коли шукою спіймані 8-10 чоловік, вони утворюють коло-кошик, а решту карасі повинні пробігти через неї (двічі пройти під руками).

Коли спіймані 14-16 чоловік, вони утворюють дві шеренги, взявшись за руки, між якими повинні пройти інші карасі, але на виході стоїть шука і ловить їх.

Переможцем вважається останній спійманий карась.

Мережива

З граючих дітей вибирають двох: один «човник», інший - «ткач». Інші діти стають парами обличчям один до одного, утворюючи півколо. Відстань між парами 1-1,5 м. Кожна пара береться за руки і піднімає їх вгору, утворюючи «ворота».

Перед початком гри «ткач» стає у першої пари, а «човник» - у другій. За сигналом вожатого (оплеск, свисток) або за його командою «човник» починає бігти «змійкою», не пропускаючи ні одних воріт, а «ткач», слідуючи його шляхом, намагається наздогнати його.

Якщо «човник» встигне добігти до останньої пари півкола і не буде спійманий, то він разом з «ткачем» стає останньою парою, а гру починає перша пара, розподіливши ролі «човника» і «ткача».

Якщо «ткач» наздоганяє «човник» і встигає «зап'ятнати» його перш, ніж він досягне останньої пари, той сам стає «човником», а гравець, колишній «човник», йде до першої пари і вибирає з двох собі пару. З цим гравцем він утворює пару в кінці півкола, а той хто залишився без пари стає «ткачем».

Гра закінчується, коли пробіжать всі пари.

Зразки сценаріїв наведених у Плані роботи:

Солодке дерево

За обраним маршрутом під різними деревами розкладають записки із завданнями й запитаннями, на які діти мають відповісти, щоб досягти кінцевої мети маршруту - цукеркового дерева, заздалегідь підготовленого вожатими і вихователями. Якщо виникають труднощі, діти можуть отримати потрібну інформацію від дорослих.

ЗАПИСКА 1

Щоб знайти «солодке дерево», потрібно бути уважним і любити природу, знати цікаву інформацію про дерева.

Хто впорається з цим завданням, той отримає смачне частування.

А перша підказка - у відгадці загадки.

- Яке це дерево?

Зелена, та не луг, біла, та не сніг, кучерява, та не голова. (Береза.)

Знайдіть у парку чотири берізки, а під одною з них - другу підказку.

ЗАПИСКА 2

Березу любили не тільки за її красу. У давній пісні йдеться про «справи» цього дерева.

Перша справа - світ освітлювати.

Друга справа - скрипіння стишувати.

Третя справа - хворих зцілювати.

Четверта справа - чистоти дотримувати.

На Трійцю пастухи на пасовищі плели з берези вінки, один із яких надягали корові на роги. У ньому вона ходила цілий день. А другий вінок пастух віддавав господині ввечері.

Перший вінок господиня згодувала корові, щоб більше молока давала, а другий берегла на випадок хвороби корови - тоді гілки з нього теж додавали потроху в їжу.

А чому в народі кажуть так:

«Береза розуму додає»? (Ідеться про різки.) Як людина використовує березу? (Сік, берест, для лікування, віник у лазні.)

Березі присвячена незліченна кількість віршів, пісень, музичних творів. Які з них вам відомі? (Діти співають пісні, читають вірші про березу.)

Підказка.

Наступну підказку ви знайдете під деревом, яке називають «плакучим». Що це за дерево?

ЗАПИСКА 3

Після прийняття християнства на Русі виникла легенда: коли Христос в'їхав до Єрусалиму, йому під ноги кидали вербові віти.

Так виникло одне з християнських свят – Вербна неділя. Його святкують за тиждень до Великодня, вносячи в хати та храми гілки верби, вкриті котиками - ошатними пухнатими сережками.

Верба – вологолюбна рослина, росте по берегах річок та ставків.

Деревина дуже гнучка, тому використовується для плетіння різних виробів, навіть меблів. У давнину з верби плели кафедри для виступу ораторів, короби для зберігання продуктів, красиві сандалі.

Підказка-загадка.

Відгадайте загадку й дізнаєтеся ще одну підказку.

Літом і зимою одне вбрання у нас.

А в хаті ви побачите, як рік почавсь у вас.

(Ялина.)

Знайдіть у парку невелику ялинку і там - наступну підказку.

ЗАПИСКА 4

З яким святом пов'язане це дерево? (З Новим роком.) Папір, на якому записана ця підказка, швидше за все, отриманий з ялинової деревини –

головної сировини паперового виробництва. З ялини робили свої чудові скрипки знамениті майстри – Страдиварі й Амати.

Висота ялини може досягати 5 м, тривалість життя – 600 років. Росте ялина протягом усього життя. Використовують це дерево і в медицині. Багатьом ялина врятувала життя під час війни.

У яких віршах згадується це дерево?

Раз я взувся в чобітки,
Одягнувся в кожушинку,
Сам запрягся в саночки
Та й поїхав по ялинку...

Підказка.

Знайдіть алею з найвищими деревами в парку, а там – наступну підказку (пірамідальні тополі).

ЗАПИСКА 5

Тополі чудово чистять міське повітря, хоча, щоб звільнитися від шкідливих речовин, їм доводиться часто обновляти листя. Це красиве й корисне дерево. Якби не докучливий пух.

Утім, чоловічі дерева насіння з пухом не дають. Треба тільки навчитися розрізняти «стать» тополі під час посадки.

Підказка-казка.

Жили собі чоловік та жінка, і було в них двоє дітей. Старша, нелюбима донька, та ім'я мала нелагідне. Звали її Восьмухою. Була вона злою, заздрісною.

Зате молодшого сина батьки звали ласкаво Горобчиком. Був він добрий і привітний.

Не злюбила Восьмуха Горобчика й задумала згубити його. Завела якоесь брата в гниле болото і втопила.

Але не вдалося їй згубити Горобчика зовсім. Виросло там привітне й кучеряве деревце. Росте воно з тих пір, і називають його люди ласкаво – горобинкою.

Радує воно своєю красою цілий рік.

Хто пригощався плодами горобини?

Які вони на смак?

Плодоносить горобина починаючи з 8-10 років щорічно. Врожай з однієї великої горобини може досягти 500 кг плодів.

Хто знайде горобинову алею, того вона почастує не гіркими, а солодкими ягодами.

Діти шукають горобинову алею. Одне дерево прикрашене цукерками.

Це і є «солодке дерево».

Подорож закінчується частуваннями.

Веселий експрес (квест-вікторина)

Обладнання: столи для станцій, спортивний майданчик, скакалки, м'ячі, маршрутні листки, компаси, таблиці «Впізнай птаха по дзьобу», «Впізнай тварину по сліду», гербарій «Лікарські рослини», олівці, таблиці з деформованими словами і текстами.

Хід гри

Усі команди шикуються на майданчику. Кожна команда має свою назву, девіз та емблему.

Ведучий. Команди, рівняйся, струнко. Командирам загонів приготуватися і здати рапорти про готовність до проведення гри-змагання «Веселий експрес».

Командир. Загін, рівняйся, струнко. Наш девіз (загін проговорює свій девіз, а командир підходить до ведучого і здає рапорт).

Ведучий. Вільно (після того як командири здадуть рапорти). Загони, рівняйсь, струнко. Слухай умови проведення гри. Усі загони отримують маршрутні листки з картами маршруту і завданнями. Ваша мета – пройти якомога швидше свій шлях і виконати всі завдання, набравши максимальну кількість балів. Кожен загін іде точно за своїм маршрутом. Командири отримайте свої маршрутні листки.

Командири отримують маршрутні листки. Ознайомлюють з ними команду і через дві хвилини за командою ведучого вирушають у путь.

Команди читають маршрутні листки, розгадують першу станцію, зіставляючи її з картою (наприклад, слова «Там на незвіданих доріжках...» відповідають станція «Казкова»), біжать до станції. Виконавши завдання цієї станції, розгадують другий напис – дізнаються, куди бігти далі.

Маршрутний листок №1.

Визначте назви станцій, знайдіть на карті, а тоді вирушайте.

1 станція – «Там на незвіданих доріжках...»

2 станція – «Щоб тіло і душа були молодими...»

3 станція – «Восени вони вмирають, а весною оживають...»

4 станція – «Без них Земля – не Земля»

5 станція – «Вони дуже потрібні розвідникам, щоб передавати шифровки»

6 станція – «Учителі їх люблять загадувати, а діти – відгадувати»

7 станція – «З одного слова старого складаємо 10 нових»

8 станція – «Хто швидше відповідає, той перемагає»

Карта розміщення станцій

1. Рослинна

2. Спортивна

3. Казкова

4. Загадкова

5. Зоологічна

6. Складальна

7. Шифрувальна

8.Доганялки

Маршрутний листок № 2

1 станція – «Щоб тіло і душа були молодими...»

2 станція – «Восени вони вмирають, а весною оживають.»

3 станція – «Без них Земля – не Земля.»

4 станція – «Вони дуже потрібні розвідникам, щоб передавати шифровки.»

5 станція – «З одного слова старого складено 10 нових.»

6 станція – «Хто швидше відповідає той перемагає...»

7 станція – «Там на незвіданих доріжках...»

8 станція – «Учителі їх люблять згадувати, а діти – відгадувати.»

Маршрутний листок №3.

1 станція – «Восени вони вмирають, а весною оживають.»

2 станція – «Без них Земля – не Земля.»

3 станція – «Вони дуже потрібні розвідникам, щоб передавати шифровки.»

4 станція – «Хто швидше відповідає, той перемагає.»

5 станція – «Там на незвіданих доріжках...»

6 станція – «Учителі їх люблять згадувати, а діти – відгадувати.»

7 станція – «щоб тіло і душа були молодими...»

8 станція – «З одного слова старого складаємо 10 нових.»

Маршрутний листок №4

1 станція – «Без них Земля – не Земля.»

2 станція – «Вони дуже потрібні розвідникам, щоб передавати шифровки.»

3 станція – «Хто швидше відповідає, той перемагає.»

4 станція – «Учителі їх люблять згадувати, а діти відгадувати.»

5 станція – «Щоб тіло і душа були молодими...»

6 станція – «З одного слова старого складаємо 10 нових.»

7 станція – «Восени вони вмирають, а весною оживають.»

8 станція – «Там на незвіданих доріжках...»

Завдання, які виконуватимуть загони на кожній станції

Станція «Казкова»

Яка казка має такий початок

1.»Жили собі котик та півник, і були вони у великій приязні»

(«Котик і півник»)

2.»Жили собі чоловік і жінка і мали вони шестеро синів та одну дочку...»

(«Котигорошко»)

3.»Жили собі двоє мишенят Круть та Верть...»

(«Колосок»)

4.«В одного чоловіка був кіт, та такий старий, що нездужав і мишей ловити...»

(«Пан Коцький»)

5.«Колись була птиця – жайворонок царем, а царицею – миша, і мали вони своє поле...»

(«Яйце-райце»)

6.«Десь-не-десь, у деякім царстві жили цар і цариця, а у них три сини – як соколи...»

(«Царівна-жаба»)

7.»Жили собі дід та баба. Уже і старі стали, й дітей нема. От баба просить діда: «Поїдь, діду, в ліс, вирубай там мені деревинку та зробимо колисочку, то я положу деревинку у колисочку...»

(«Івасик-Телесик»)

8.«В одному селі жили чоловік і жінка. Мали вони дівчинку Оленку і хлопчика Івасика...»

(«Про сестрицю Оленку і її братика Івасика»)

9.«Був собі дід та баба, та не було в них дітей. От вони собі сумують, а далі дід і каже бабі: «Ходімо, баба, в ліс по грибки!..»

(«Кривенька качечка»)

10.«Нема гіршого за того чоловіка, що не вміє язика за зубами вдержати. А найбільше лихо з жінками...»

(«Язиката Хвеська»)

Станція «Спортивна»

Гра-змагання «Побудуй міст»

Усі гравці загону шикуються в колону по одному. Командир з м'ячем у руках біжить до фінішної лінії і кидає м'яч наступному гравцеві, той, у свою чергу, біжить до лінії фінішу і кидає м'яч наступному. Коли всі гравці перетнуть фінішну лінію – гру закінчено.

Командир отримує позначку у маршрутному листку і загін вирушає до наступної станції.

Станція «Зоологічна»

Розв'язати кросворд (за весь кросворд-8 балів)

1. Найсильніші тварини світу відносно маси свого тіла. (Мурахи)
2. Який птах за ніч знищує 5 мишей? (Сова)
3. За день цей шкідник з'їдає у 200 разів більше, ніж важить сам (Гусінь)
4. Чия сім'я знищує за день 100000 комах? (Мурах)
5. Які пташки виводять пташенят двічі на рік? (Синиці)
6. Які пташки виводять пташенят узимку? (Шишкарі)
7. Найпрудкіший мешканець наших лісів? (Заєць)
8. Що одночасно роблять люди на всій нашій планеті? (Дихають)

Попрацювати з сірниками.

З 42 сірників приберіть 7, щоб утворились букви, з яких складається назва чорної пташки, що водиться в нашій місцевості.

За виконання завдання 3 бали.

Станція «Складальна»

Зі слова «Залізниця» скласти нові слова.

За кожне слово – 1 бал.

Станція «Рослина»

Назвати лікарські рослини нашої місцевості, розкладені на столі, і пригадати їх призначення.

На столі гербарій: ромашка (рум'янок), череда, м'ята, подорожник, липовий цвіт, шипшина, полин.

Максимальна кількість балів – 7.

Станція «Шифрувальна»

АБВ ГГД ЕЄЖ

1 2 3

ЗИІ ЙЙК ЛМН

4 5 6

ОПР СТУ ФХЦ

7 8 9

ЧШЩ ЪЮЯ

0 X

Відгадай зашифровані слова.

Документ, який захищає рослини і тварини:

0371761 56421

(Червона книга)

Станція «Доганяли»

- 1.Синонім слова карта? (Мапа)
- 2.Чим відрізняються плани від карт? (Масштабом)
- 3.Модель землі? (Глобус)
- 4.Найбільша річка України? (Дніпро)
- 5.Найдовша паралель Землі? (Екватор)
- 6.Яку форму має Земля? (Кулясту)
- 7.Скільки полюсів має Земля? (Два)
- 8.Скільки на Землі океанів? (Чотири)
- 9.Найбільший Океан? (Тихий)
- 10.Найменший океан? (Північний льодовитий)
- 11.Частина океану, що врізається в сушу (Море)
- 12.Скільки материків на землі? (Шість)
- 13.Чого найбільше на Землі? (Води)
- 14.Скільки планет у Сонячній системі (Дев'ять)
- 15.Хто над нами догори ногами? (Мухи)

16. Сосновий ліс? (Бір)
17. Рослинний світ? (Флора)
18. Тваринний світ? (Фауна)
19. Заповідник у Херсонській області (Асканія Нова)
20. Найвища гора Карпат? (Говерла)
21. Найбільша тварина світу? (Блакитний кит)
22. Червона планета сонячної системи? (Марс)
23. Яку планету називають вранішньою зіркою? (Венерою)
24. Універсальний одяг людини? (Шкіра)
25. Чим закінчується хребет? (Куприком)
26. Між двох світил він посередині один (Ніс)
27. Сиве сукно лізе у вікно. (Туман)
28. Прилад для визначення сторін горизонту? (Компас)
29. Яка тварина бачить вухами? (Кажан)
30. Чим дихають дрібні комахи? (Порами тіла)
31. Найсильніші істоти світу? (Комахи)
32. Яка риба небезпечна для морських кораблів? (меч-риба)
33. Яка тварина не вміє повертати голови? (Крокодил)
34. Яка комаха будує гніздо з паперу? (Оса)

Кількість правильних відповідей дорівнює кількості балів, зароблених командою.

Спортивно-розважальна гра «Поклик джунглів»

Обладнання: емблеми «хижаки» і «травоїдні», обручі, мішки, подушки, гімнастичні лави, м'ячі, кеглі.

Вед.

Заграй, весела музико!

Увага, дітвора!

Ви знаєте? Ви чули?

Сьогодні у джунглях змагання спортивні між «хижаками» і «травоїдними»!
Команди, на майданчик! Привітайте один одного!

Привітання команд.

«Травоїдні»:

Команду «Хижаків» сьогодні ми вітаємо

І на «Поклик джунглів» викликаємо!

«Хижих» ми не боїмося!

І змагання виграти беремося!

«Хижаків»:

Гей, «Травоїдні»,

Хоч ви і вояки,

Але стежки у джунглях

Краще знають «Хижаків».

Тож бережіть свої хвости,

Бо перемагати будемо ми!

Вед.

Шановні гості, судді та любі звірята. Вислухайте «Великий закон змагань у джунглях»

За кожне вигране змагання команда отримує 1 очко. Для «Хижаків» це солодка кісточка, а для «Травоїдних» ще солодкий жовтенький банан.

І ніхто не повинен хитрувати. За нечесну гру банан чи кісточку заберемо.

А тепер – розминка - спортивна вікторинка. На роздуми над кожним питанням 30 сек.

- Який м'яч найважчий і який найлегший? (набивний і тенісний)
- Скільки польових гравців у футбольній команді? (11)
- Скільки білих фігур у шахах? (16)
- Як часто проводяться Олімпійські ігри? (раз у 4 роки)
- Скільки на майданчику гравців у волейбольній команді? (6)
- Які ви знаєте спортивні види плавання? (кроль на грудях або вільний, кроль на спині, дельфін, брас)

Вед.

Щоб зростати дужими, ми зі спортом дружимо.

Будуть з нас і альпіністи, і завзяті футболісти,

І жокеї, і плавці, й фехтувальники, й гребці –

Не прості собі спортсмени, а відомі рекордсмени.

Ми зі спортом дружимо, виростаємо дужими.

Ці слова і про наші команди. А зараз – спортивні змагання.

1. Естафета «Пролізь крізь обруч».

Команди шикуються в шеренгу. На відстані 10 м від них помічники ведучої тримають вертикально обручі. Кожен учасник естафети біжить до обруча, пробігає крізь нього, повертається назад, передаючи естафету наступному учаснику команди. Чия команда швидше закінчить естафету, та перемогла і отримує 1 очко.

2. Естафета в мішках.

Кожен учасник команди, натягнувши на ноги мішок, стрибає до кегель, які розміщені на відстані 5 м. Скаче довкола них і повертається назад. Передає мішок іншому учаснику. Виграють ті, хто швидше закінчить гру. Результат – 1 очко.

3. Конкурс вожаків зграй – команд.

Згинання і розгинання рук в упорі лежачи на гімнастичній лаві. Хто з вожаків більше і якісніше виконає вправу – отримує 1 очко.

4. Конкурс «Стягни з колоди».

Викликаються по одному учаснику з команд. Беруть мотузки правою рукою. Стають на лаву і намагаються стягти з колоди один одного. Якщо стягнуто одного з учасників, на його місце йде інший учасник тієї ж команди. Вправа продовжується доти, поки не буде стягнуто всіх учасників, крім одного. Він перемагає, і його команда отримує 1 очко.

5. Естафета з м'ячем.

Учасники команд шикуються в колону по одному. Ведучий дає капітанам команд м'ячі. Вони за сигналом передають їх над головою до останнього учасника. Він знизу передає м'яч до капітана. Та команда, яка першою закінчила естафету, перемогла і має 1 очко. Котити м'яч забороняється.

6. Біг на руках. «Крокодили»

Усі учасники команд поділяються на пари. За сигналом ведучого перші пари команд біжать до кегель, міняються місцями і швидко біжать назад, передаючи естафету іншій парі. Переможці отримують 1 очко.

7. Конкурс. «Закинь кокос у кошик».

Команди шикуються в колону по одному. Учасники команд закидають м'яч (кокос) у кошик. Команда, що закинула більше м'ячів, переможець.

Вед.

А зараз підведемо підсумки нашого конкурсу. Перемогла...

Лунає весела музика.

Нагородження команд.

Зразок Положення про змагання з «Міні-волейболу»

Положення

про змагання з «Міні-волейболу»

1. Мета змагання

- 1.1 Популяризація гри .
- 1.2 Залучення дітей до систематичних занять спортом.
- 1.3 Організація активного відпочинку дітей.

2. Місце і час проведення

Змагання проводяться на спортивному майданчику.

Час проведення змагань – _____ (календар змагань додається).

3. Учасники змагань

Кожен загін виставляє одну або дві команди. Грати команда може тільки в повному складі (6 гравців), які за станом здоров'я зараховані до основної медичної групи.

Команда до гри допускається у спортивній формі і спортивному взутті

4. Судді

Суддівство здійснює суддівська колегія у складі :

- головний суддя _____
- головний секретар _____
- судді зі складу вожатих _____

5. Зміни до основних правил змагань з волейболу

1. Партія починається з подачі, подача виконується кидком м'яча однією рукою.
2. Партія закінчується, якщо команда набрала 25 очок, а при рівному рахунку гра проводиться до тих пір поки одна з команд не набере на 2 очки більше.
3. М'яч можна ловити однією або двома руками, не можна відбивати.
4. Отримавши м'яч, можна виконати три кроки (як при нападаючому ударі) і після цього необхідно м'яч передати.
5. При прийомі забороняється подвійне доторкання до м'яча.
6. Забороняється виконувати нападаючий удар.
7. Задня лінія гравців не має права виконувати стрибок із передачею м'яча у трьохметровій зоні.

Всі інші правила залишаються незмінними, як у волейболі.

6.Нагородження переможців

Команди-переможці нагороджуються за 3 та 2 місце грамотами за 1 місце грамотами та медалями.

ПРАВИЛА ГРИ В ГОРОДКИ

(ВИТЯГ)

1. Гра в городки. Городкові фігури.

1.1. Гра в городки.

Гра в городки полягає у вибиванні фігур, побудованих з п'яти городків, з обмеженої площадки, яка називається «городом», битками з визначеної відстані.

1.2. Городкові фігури.

1.2.1. Для гри у городки використовуються 15 фігур. Послідовність і правильна їхня постановка в партії з 15 фігур показана на малюнку 1.

Мал.1

1.2.2. У партії з 10 фігур фігури ставлять і вибивають у наступній послідовності:

1. «Гармата», 2. «Вилка», 3. «Криниця», 4. «Стріла», 5. «Артилерія», 6. «Серп», 7. «Кулеметне гніздо», 8. «Літак», 9. «Тур», 10. «Лист».

1.2.3. Усі фігури, крім фігури «Лист», ставлять на середині лицьової лінії, не виходячи за її межі. Городки встановлюють щільно один до одного без зазорів.

1.2.4. Кутові городки фігури «Лист» ставлять по зовнішній лінії «города», не виходячи за його межі, так, щоб у кутах утворювалися рівнобедрені трикутники. Городок, що позначає марку, встановлюють у центрі діагоналі, що йде від заднього правого кута «города» до переднього лівого (для граючих правою рукою) чи в центрі діагоналі, що йде від заднього лівого до переднього правого кута «города» (для граючих лівою рукою).

1.2.5. Фігура «Серп» для граючих лівою рукою встановлюється в лівій половині «города» у дзеркальному відображенні.

2. Майданчик для гри. Устаткування. Інвентар.

2.1. Городковий майданчик і його устаткування.

2.1.1. Городковий майданчик розміщується на рівній горизонтальній ділянці розміром (22-30) x (12-15) метрів (мал.2).

2.1.2. Устаткування городкового майданчика:

- металеві чи полімерні листи, на яких фарбою наносяться лінії «города» та «пригорода». Товщина листа - 10-12 мм;
- відбійна стінка й огороження;
- освітлювальні прилади для гри ввечері;
- фіксовані планки висотою 50-60 мм на лицьових лініях «кону» та «півкону»;
- навіси для укриття гравців і секретаря від атмосферних опадів;

Бажане влаштування загального навісу над «городами», «пригородами» та відбійною стінкою.

2.1.3. Поверхня «кону» та «півкону» повинна бути досить твердою, яка виключає ковзання взуття. Найбільш кращим покриттям є асфальт.

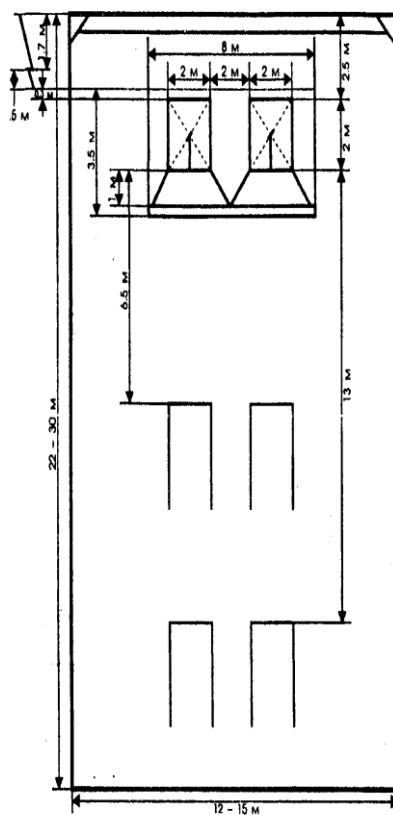
2.1.4. «Город» — зона, що має форму квадрата зі стороною 2 м.

«Пригород» - зона, що знаходиться між лицьовою і штрафною лініями, обмежена з боків продовженнями діагоналей «города». По центру «пригорода» на відстані 20 і 40 см від штрафної лінії наносять дві відмітки довжиною 20 см для установки на них штрафних городків.

2.1.5. Штрафна лінія і площа, що знаходиться перед нею, називаються штрафною зоною. Її засипають піском чи покривають крейдою (з водяної суспензії).

2.1.7. Бічні лінії «кону» і «півкону» повинні знаходитися строго напроти бічних ліній «города» з врахуванням того, що ширина обмежувальних ліній «города» і бічних ліній «пригорода» входить у розміри «города», «пригорода», а ширина обмежувальних ліній «кону» і «півкону» в розміри цих зон не входить.

2.1.8. Лінії розмітки шириною 2 см фарбують фарбою, що контрастує з покриттям.

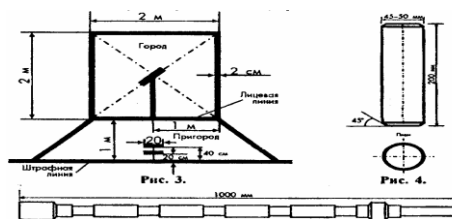
Мал. 2

2.2. Городок.

Городок виготовляється з дерева у формі циліндра довжиною 200 мм і діаметром 48-50 мм. Торці городка повинні мати фаску 3 мм і бути рівними. Городок може бути пофарбований.

2.3. Бита.

Бита являє собою круглий стержень довжиною не більш метра, довільної ваги і діаметра. Для масових змагань допускаються бити з твердих порід дерева будь-якої конструкції, що забезпечує безпеку.

3. Види змагань та способи їх проведення.

3.1. Види змагань.

3.1.1. Змагання поділяють на

- особисті;
- командні;
- особисто-командні.

Вид змагання в кожному конкретному випадку визначається Положенням про змагання.

3.1.2. В особистих змаганнях учасники виступають індивідуально.

3.1.3. У командних змаганнях учасники виступають командами. Склад команди і порядок проведення ігор визначається Положенням.

3.1.4. В особисто-командних змаганнях учасники можуть виступати і в особистій, і в командній першостях. Переможець змагань визначається по сумі очок, набраних учасниками команд в особистій першості, чи по сумі очок, набраних і в особистій, і в командній першостях.

3.2. Способи проведення змагань.

3.2.1. Особисті і командні змагання можуть проводитися:

- з визначеної кількості партій;
- на вибивання встановленої кількості фігур;
- по круговому способі;
- по способі з вибуванням;
- по змішаному способі.

3.2.2. Кількість фігур, що вибиваються, і партій визначається Положенням.

4. Організаційні питання

4.1. Положення про змагання

4.1.1. Змагання з городкового спорту проводяться згідно з положенням.

4.1.2. Положення розповсюджується між відповідними спортивними організаціями не пізніше як за три місяці до початку змагань.

4.1.3. Положення про змагання не повинно суперечити діючим правилам змагань.

4.1.4. Положення складається з таких розділів: мета і задачі змагань, учасники змагань, умови заліку й нагородження.

4.2. Заявки

4.2.1. Заявки на участь у змаганнях подаються у строки, визначені положенням про змагання.

4.2.2. У заявці повинні бути підписи лікаря та печатка з датою проходження медичного огляду кожним учасником.

5. Учасники змагань.

5.1. Вік учасників.

5.1.1. У залежності від віку учасники змагань поділяються па групи:

- діти - 12 років і молодше;
- підлітки - 13-14 років;
- юнаки - 15-18 років;
- юніори - 19-25 років;
- дорослі - 26-59 років;
- ветерани - 60 років і більше.

5.1.2. Діти і підлітки грають з відстані 6.5 м – «кон» і «півкон».

5.1.3. Юнаки, юніори і дорослі грають з відстані 6.5 м – «півкон» і 13 м – «кон». Відстань для гри ветеранів визначається Положенням.

5.1.5. Учасники змагань з молодших вікових груп можуть бути допущені до змагань у старших вікових групах з дозволу головного судді при відповідності їхньої технічної підготовки рівню змагань.

5.2. Форма одягу.

5.2.1. Учасники повинні бути одягнені в спортивну форму, що відповідає погоді й умовам проведення змагань.

5.2.2. Гравці команд повинні бути одягнені в єдину спортивну форму з відповідною емблемою. Кожен гравець команди повинен мати на спині порядковий номер, під яким він записаний у протоколі. Номер повинен розпізнаватися з будь-якої відстані в межах майданчика.

5.2.3. Капітан команди повинен мати на рукаві пов'язку, що відрізняється від форми по кольору, чи знак «капітан».

5.3. Тренер (представник).

5.3.1. Організації, що беруть участь у змаганнях, призначають тренера (представника) команди.

5.3.2. Тренер є керівником команди. Він несе відповідальність за дотримання спортивного режиму, дисципліни, чітке виконання спортсменами Правил і Положення про змагання.

5.3.3. Тренер бере участь у жеребкуванні, є присутнім на нарадах суддівської колегії, якщо вони проводяться разом із представниками.

5.3.4. Тренеру забороняється втручатися в дії суддів на площадці.

5.3.5. Під час гри тренер має право знаходитися при команді.

5.4. Капітан команди.

5.4.1. У кожній команді один з її гравців обирається капітаном команди.

5.4.2. Під час відсутності тренера керівником команди є її капітан. Він один має право звертатися до судді. Капітан несе відповідальність за дисципліну в команді під час гри.

5.4.3. Капітан команди стежить за послідовністю встановлення фігур і черговістю виходу гравців у кожному заході.

5.4.4. Якщо капітан команди залишає площадку, то він повідомляє судді номер і прізвище гравця, що у його відсутність буде виконувати функції капітана команди.

5.5. Права й обов'язки учасників змагань.

5.5.1. Учасники змагань мають право:

- на розминку перед початком гри протягом 10 хв в особистих змаганнях і 30 хв у командних змаганнях;
- звертатися до судді в особистих змаганнях. У випадку незгоди з рішенням судді звертатися до головного судді (у командних змаганнях таким правом володіє тільки капітан);
- подати протест на рішення судді на протязі доби, про що зробити відповідний запис у протоколі після закінчення гри;
- опротестувати результат зустрічі у випадку виявлення порушенні Правил і Положення про змагання (усі протести подаються в головну суддівську колегію чи у федерацію в письмовій формі);
- на одержання медичної допомоги;
- на допомогу одного чи двох асистентів в особистих змаганнях.

5.5.2. Учасники змагань зобов'язані:

- знати і виконувати Правила і Положення про змагання;
- поводитися в дусі чесного суперництва;
- бути ввічливими і тактовними стосовно суддів і суперників;
- уникати дій, спрямованих на затримку гри і дій, що можуть бути розцінені як такі;
- під час гри не робити ніяких дій, що заважають супернику.

6. Суддівська колегія.

6.1. Склад суддівської колегії.

6.1.1. Для проведення змагань призначається суддівська колегія в складі головного судді, одного чи декількох заступників, головного секретаря, суддів і секретарів.

6.1.2. Для проведення гри між двома командами чи особистих змагань призначаються суддя і секретар.

6.1.4. До складу головної суддівської колегії входять:

- головний суддя;
- заступник головного судді;
- головний секретар;
- лікар.

6.1.5. Головна суддівська колегія працює під керівництвом головного судді. На своїх засіданнях вона розглядає питання організації і ходу проведених змагань.

6.7. Суддя.

6.7.1. Суддя безпосередньо організує гру і керує її проведенням на площадці. Він зобов'язаний:

- перед початком кожної гри перевіряти стан площадок, наявність спортивного і господарського інвентарю (городки, мітли, крейда, пісок і т.д.), наявність і справність засобів наочної інформації;
- перед кожною грою й у ході її перевіряти стан бит і городків на відповідність їх вимогам Правил;
- контролювати розминку команд і учасників особистих змагань;
- під час гри одноосібно визначати результат кидка;
- стежити за дотриманням послідовності і правильності постановки фігур; при постановці стоячих фігур суддя зобов'язаний перевіряти торці стоячих і циліндричність верхніх городків;
- фіксувати порушення Правил, робити попередження гравцям, виносити їм покарання за порушення.

6.7.2. У кожен момент гри суддя вибирає таке місце, з якого він може ясно бачити правильність постановки фігури, приземлення бити, а також рух і зупинки городків після удару.

6.7.3. Після виходу учасника на «кон» чи «півкон», переконавшись в правильності постановки фігури і у тому, що кидок нікому не буде загрожувати, суддя дає свисток на виконання кидка. Суддя дає два коротких свистки, якщо кидок вважається «втраченим», і три коротких свистки - при порушенні цілісності фігури до кидка.

6.7.4. Суддя не повинен:

- надавати гравцям будь-яку допомогу, за винятком медичної;
- ставити і поправляти фігури і городки.

6.8. Секретар.

6.8.1. Секретар до початку гри записує до протоколу дані про місце і характер змагань, дату і час початку гри, прізвища учасників, найменування команд, прізвища і категорії суддів, склади команд, кількість фігур у партії.

6.8.2. Під час гри секретар веде протокол змагань, відзначає оголошений суддею результат кидка.

6.8.3. Результати кидків секретар записує в протоколі в такий спосіб: вибиті городки - цифрою, що відповідає їхній кількості. «Втрачений» кидок - знаком множення («х»). У командних іграх - номер гравця.

6.8.4. У командних змаганнях секретар записує до протоколу номер гравця, що робить кидки, стежить за черговістю виходу гравців.

6.10. Лікар змагань.

Лікар змагань зобов'язаний:

- стежити за виконанням санітарно-гігієнічних норм при проведенні змагань;
- надавати медичну допомогу учасникам при травмах (захворюваннях);
- давати висновок про можливість участі в змаганнях;
- представляти в організацію, що проводить змагання, звіт про медико-санітарне забезпечення змагань із указівкою випадків травм і захворювань, висновками і пропозиціями.

7. Правила і порядок проведення гри.

7.1. Шикуння і розминка.

7.1.1. Перед початком розминки судді й учасники шикуються перед територією площадок, після чого організовано виходять на площадки і стають на задній лінії «города» обличчям до глядачів. Місце між командами займає суддя.

7.1.2. Суддя-інформатор (суддя) представляє учасників гри і суддів. Учасники вітають один одного.

7.2. Порядок проведення гри.

7.2.1. Гру починає команда (учасник) правого «города», далі суперники виконують кидки по черзі, використовуючи у кожному виході по дві битки.

7.2.2. Склад команди і кількість учасників, що грають в одному заході, визначається Положенням. Черговість виходу гравців установлює капітан чи тренер команди. В одному заході кожен гравець може виходити один раз.

7.2.3. Усі фігури починають вибивати з «кону». Якщо вибитий хоча б один городок, то інші вибивають з «півкону». Фігура «Лист» вибивається тільки з «кону».

7.2.4. Після закінчення партії команди (учасники) шикуються уздовж бічних ліній «города» обличчям друг до друга і після оголошення результату, по сигналу судді, міняються «городами».

7.2.5. Якщо перед початком гри в складі команди на два чоловіки менше, ніж необхідно в одному заході по Положенню, команда не допускається до гри.

7.2.6. Гравці зобов'язані виходити на «кон» чи «півкон» і повертатися через бічні лінії.

7.2.7. Гравець, що запізнився, може вступити в гру, повідомивши суддю, якщо його прізвище внесене до протоколу. Гравець, прізвище якого записано до протоколу, не має права залишати площадку без дозволу судді.

7.2.8. Учасники обох команд під час виконання кидків повинні знаходитися збоку від своїх «городів».

7.2.9. Гравцю забороняється виконувати в одному заході два кидки однією і тією ж битою.

7.2.10. У командних іграх, у вирішальній партії після вибивання однією з команд фігури «Артилерія» команди міняються «городами». При цьому до переходу обидві команди повинні зробити однакову кількість кидків. Якщо перед зміною «городів» у вирішальній партії в гравця залишилася одна битка, то після переходу він виконує кидок однією битою. Після переходу команди ставлять у своїх «городах» чергові фігури чи городки, не вибиті перед зміною «города» (у тому ж положенні) і продовжують партію. Якщо гравець команди лівого «города» вибив (добив) фігуру «Артилерія» першою битою, то після переходу він виконує другий кидок, потім гру продовжує наступний гравець цієї ж команди.

7.2.11. Команда, граюча неповним складом, виконує в кожному заході на два кидки менше. Невиконані кидки вважаються «втраченими».

7.2.12. У першому турі особистих змагань головний секретар розподіляє гравців по площадках за результатами жеребкування. У наступних турах гравці розподіляються по площадках у строгій залежності від результатів, показаних у попередніх турах. При достатній кількості площадок гравець не повинен грати два тури на одній і тій же площадці.

7.2.13. Якщо один з учасників особистих змагань закінчив свою партію раніше, то він чекає, поки суперник закінчить свою. При цьому йому дозволяється виконувати разминочні кидки у порядку своєї черги. Якщо відсталому супернику на завершення необхідно теоретично не менше п'яти бит, то гравці міняються «городами» і відсталий суперник завершує партію, після чого починає нову.

7.2.14. Якщо городки зрушаться з місць з будь-якої причини раніш, ніж їх торкнеться бита (чи пролетить повз них), то їх встановлюють у колишнім положенні, бити повертають і кидок виконують заново.

7.2.15. Якщо городки зрушаться у результаті струсу площадки (чи від вітру) після кидка, коли бита не торкнулася городків, то їх відновлюють у колишнім положенні, але бити не повертають.

7.2.16. Якщо городок після удару покотився в одну з сторін, а потім змінив напрямок руху на протилежний, то його ставлять на місце, з якого він покотився назад.

7.2.17. Якщо після удару городок розколовся на дві частини чи втратив циліндричну форму (більш, ніж на половині довжини) і велика його частина залишилася в городі чи пригороді, битка повертається, фігура чи положення городків відновлюється.

7.2.18. Якщо в команди, що грає у лівому «городі», теоретично не вистачає біток для закінчення партії, то гра в цій партії припиняється.

7.2.19. Змагання (гра) можуть бути тимчасово перервані (скасовані):

- через незадовільну підготовку площадок;
- через несприятливі метеорологічні умови;
- для надання медичної допомоги травмованим (захворілим) учасникам змагань. Якщо перерва в грі була не більше 15 хвилин, то гра відновлюється відразу, без розминки, а якщо більше 15 хвилин, то гравцям надається п'ятихвилинна розминка, після чого гра відновлюється з перерваного положення партії. Якщо перерва тривала більше двох годин, то перервана партія починається заново, а рахунок партій, зіграних до перерви, зберігається. Якщо гра переноситься на інший день, то результати зіграних партій анулюються.

7.2.20. У змаганнях дітей і підлітків городки, що викотилися до штрафної лінії на відстань менш 40 см, ставлять на відстань 40 см від штрафної лінії по центру «пригорода». У змаганнях дітей такі городки встановлюються вертикально.

7.2.21. За порушення Правил учасник одержує попередження судді. У випадку повторного порушення він (команда) карається позбавленням кидка (незроблений кидок вважається «втраченим»).

7.2.22. За неспортивне поведження учасник видаляється суддею до кінця гри, а головним суддею - до кінця змагань.

7.2.23. По закінченні зустрічі суддя шикує гравців уздовж задніх ліній «города» обличчям до глядачів. Після оголошення результатів гравці і суддя обмінюються рукостисканнями і залишають площадку.

7.3. Вибитий і не вибитий городок.

7.3.1. Городок вважається вибитим, якщо він повністю вийшов за межі «города» чи «пригорода» у будь-якому напрямку, крім штрафної зони.

7.3.2. Городки (городок), що вкотилися за межі «города» і «пригорода» і вкотилися назад, вважаються вибитими.

7.3.3. Положення городка, що зупинився поруч із межею «города» і «пригорода» із зовнішньої сторони, суддя визначає візуально, дивлячись зверху по вертикалі. Якщо видно просвіт між лінією і городком, то городок вважається вибитим. У сумнівних випадках поруч з городком на зовнішньому краю лінії ставлять вертикально інший городок і, якщо городки не стикаються, - городок вважається вибитим.

7.3.4. Положення городка, що зачіпає при обертанні лінії «города» чи «пригорода», визначається після повної його зупинки.

7.3.5. Городок, що вкотився в «пригород» на відстань менш 20 см від штрафної лінії чи закотився за неї, встановлюється на відстані 20 см від штрафної лінії паралельно їй проти центра «города», якщо з фігури вибитий хоча б один городок. Якщо таких городків більше, то вони встановлюються встик один до одного. Городок (городки), який торкнувся покриття над штрафній лінії, ставиться на штрафну відмітку. Якщо з фігури не вибитий жоден городок, то всі городки, що вкотилися в «пригород» на відстань менше 40 см від штрафної лінії, встановлюються на відстані 40 см від штрафної лінії. Якщо який-небудь городок, що знаходиться в «пригороді», заважає установці іншого городка на штрафну відмітку, він мінімально зрушується в напрямку лицьової лінії без зміни орієнтації.

7.3.6. Городки, що викотилися в «пригород», але не дійшли до штрафної відмітки, залишаються в зайнятому положенні. В усіх випадках, коли існує реальна можливість «штрафного» кидка чи зміщення городків з іншої причини, їх положення суддя зобов'язаний відзначати крейдою чи олівцем.

7.3.7. Городок, що підкотився до штрафної лінії на відстань менш 40 см при вибиванні фігури «Лист», ставлять на відстані 40 см від штрафної лінії паралельно їй напроти місця, раніше займаного цим городком, незалежно від кількості вибитих городків.

7.3.8. Якщо вибитий городок, повернувся в межі «города» чи «пригорода», перешкодив руху інших городків, то положення городків до кидка відновлюється, разом з цим гравцю повертається бита.

7.3.9. Якщо два городка зіштовхуються в «городі» чи «пригороді» і після цього розходяться, то фіксується їхнє остаточне положення.

7.3.10. До оголошення результату кидка забороняється:

- забирати чи зупиняти городки, що знаходяться поблизу «города» чи «пригорода»;
- підмітати «город» чи «пригород»;
- ставати на лист покриття «города» і «пригорода»;

Якщо ці порушення вплинули на результат кидка, команда (учасник), що допустив порушення, карається тим, що городок (городки), що викотилися в результаті порушення, установлюється на краю лінії в місці його виходу.

7.3.11. Положення городка, що котився по іншому городку, визначається після повної його зупинки.

7.3.12. Якщо вибитий городок, що повернувся в город, торкнувся вже зупиненого городка і при цьому змінив його положення, то останній повертається в колишнє положення. У цьому випадку бита гравцю не повертається, а вибитий городок, що повернувся в город, забирають.

7.4. «Втрачений» кидок.

7.4.1. Кидок вважається «втрачений», а розташування городків відновлюється, якщо:

- кидок виконаний до свистка судді;
- бита торкнулася штрафної зони чи покриття над нею;
- гравець в одному заході командної гри зробив кидок утретє чи більше.

7.4.2. «Втраченим» вважається також кидок, якщо гравець у період від початку замаху до приземлення бити наступив на обмежувальну лінію (планку) чи вискочив за неї і торкнувся будь-якою частиною тіла поверхні поза зоною «кону» («полу кону»). У цьому випадку положення городків до удару може не відновлюватися. Рішення не повинне бути вигідно учаснику (команді), що порушив Правила.

7.5. Виграш партії і кінцевий результат гри.

7.5.1. Партія вважається виграною тією командою, що вибила меншою кількістю бит усі фігури даної партії. При рівній кількості бит, витрачених на вибивання усіх фігур, партія вважається нічийною. Коли у ході гри виявлена пропущена фігура, то;

а) якщо пропуск фігури виявлений до постановки фігури «Лист», то пропущена фігура ставиться відразу ж після звільнення «города» від городків;

б) якщо пропуск фігури виявлений під час вибивання фігури «Лист», то ставиться пропущена фігура; кидки, зроблені по фігурі «Лист», вважаються «втраченими» і фігура «Лист» вибивається заново;

в) якщо пропуск фігури в особистих змаганнях виявлений після закінчення партії, то до результату партії додаються чотири біти за кожен пропущену фігуру;

г) якщо порушення черговості виходу гравців чи пропуск фігури виявлені після закінчення гри, то в партії, зіграної з порушенням і у всіх не зіграних партіях команди яка допустила порушення, зараховується поразка, а результат гри визначається з урахуванням партій, зіграних без порушень;

д) якщо порушення черговості виходу гравців чи пропуск фігури виявлені до оголошення суддею результату гри, то в партії, зіграної з порушенням,

команді, що допустила порушення, зараховується поразка, і гра продовжується.

7.5.2. гра виграна однієї з команд, якщо:

- у грі з трьох партій рахунок 2:0, 2:1, 2.5:0.5;
- у грі з п'яти партій рахунок 3:0, 3:1, 3:2, 3.5:1.5, 3.5:0.5;

При рахунку 1.5 :1.5 і 2.5 : 2.5 відповідно результат гри - нічия.

8. Визначення результатів змагань.

8.1. У змаганнях на вибивання встановленої кількості фігур місця учасників визначаються по найменшій кількості бит. При рівній кількості бит у декількох учасників переможець визначається по найменшій кількості бит, витрачених на вибивання фігур:

- третього туру;
- другого туру;
- останньої партії третього туру;
- «Кулеметне гніздо», «Вартові», «Тир», «Лист» у всіх партіях змагання.

8.2. У змаганнях, проведених за круговим способом, місця команд визначаються по кількості набраних очок. Кількість очок, що нараховуються за результатами гри, визначається Положенням. При рівності суми очок у декількох команд переможець визначається:

- по сумі очок, набраних в іграх між ними;
- по різниці виграних і програних партій в іграх між ними;
- по кращому середньому технічному результату у виграних і нічийних партіях в іграх між ними;
- по різниці виграних і програних партій у всіх іграх змагань;
- по середньому технічному результату у виграних і нічийних партіях у всіх іграх змагання.

8.3. У змаганнях, проведених по системі з вибуванням, при нічийному рахунку переможець визначається:

- по кращій партії;
- по найменшій сумі бит, витрачених у виграних партіях;

- по сумі бит, витраченої у всіх партіях на вибивання фігур «Кулеметне гніздо», «Вартові», «Тир», «Лист».

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РАНКОВОЇ ГІМНАСТИКИ

Загальні положення про ранкову гігієнічну гімнастику

Ранкова гімнастика в дитячих закладах оздоровлення і відпочинку проводиться обов'язково щодня. Її мета швидко перевести організм від сонного стану до стану бадьорості. Проводять ранкову гімнастику, як правило, у старших загонах інструктори по спорту, а у молодших загонах вихователі.

Пробудження. В деяких виданнях рекомендують виводити дітей на зарядку зразу після сну, але як показує практика, дітям після сну необхідно дати 7-10 хвилин на туалет і тільки після цього шикувати на ранкову гімнастику.

Одяг. Якщо сонячна і тепла погода хлопці на зарядку повинні виходити у спортивних трусах або в зручних шортах, без верхнього одягу, що дає змогу їм загартовуватися, на ногах спортивне взуття. Дівчата в таку погоду одягають також спортивні труси або шорти та майки або футболки. На ногах спортивне взуття або взуття без каблуків, закріплене на нозі. Не можна виходити на ранкову гімнастику в шльопанцях та сланцях. У холодну погоду можна одягти спортивний костюм. Щоб не було проблем зі спортивним одягом і взуттям, вихователям необхідно в день заїзду дітей перевірити її наявність і вразі відсутності вирішити цю проблему з батьками.

Шиккування на ранкову гімнастику. Перед тим, як діти будуть шикуватися на ранкову гімнастику треба вибрати зручне місце. Це може бути спортивний майданчик, кострова поляна, галявина у лісовій частині оздоровчого закладу або танцювальний майданчик. Після цього на майданчику розмічаються місця, де буде шикуватися кожна ланка загону. Дітей шикують так, щоб вони не заважали один одному і бачили і чули вихователя, який проводить ранкову гімнастику.

Ранкова гімнастика повинна бути різноманітною:

- Традиційні вправи
- Рухлива гра
- Сюжетна ранкова гімнастика

Зразки ранкової гімнастики

Традиційна ранкова гімнастика для середніх та старших загонів

№ з/п	Зміст вправ	Дозування	Методичні вказівки
1.	В.п. – основна стійка 1 – руки вгору, піднятися на носки 2 – вихідне положення	6-8 разів	Руки прямі, подивитися вгору

	3-4 – те ж саме		
2.	В.п. – основна стійка 1-2-3-4 – ходьба на місці	15 секунд	Високо піднімати коліна
3.	В.п. – ноги нарізно 1 – права рука вперед, ліва в сторону 2 – в.п. 3 – ліва рука вперед, права в сторону 4 – в.п.	6-8 разів	Руки тримати на рівні плечей
4.	В.п. – ноги нарізно 1 – оплеск над головою 2 – в.п. 3 – оплеск вниз за спиною 4 – в.п.	6-8 разів	Руки не згинати в ліктях
5.	В.п. – ноги нарізно, руки на пояс 1 – нахил тулуба вправо, ліва рука долонею за головою 2 – в.п. 3-4 - те ж саме в іншу сторону	6-8 разів	Тулуб нахилити точно в сторону
6.	В.п. – ноги нарізно 1 – нахил тулуба вперед, пальцями рук торкнутися п'ят 2 – в.п. 3-4 - те ж саме	4-6 разів	Ноги в колінах не згинати
7.	В.п. – ноги нарізно, руки	6-8 разів	

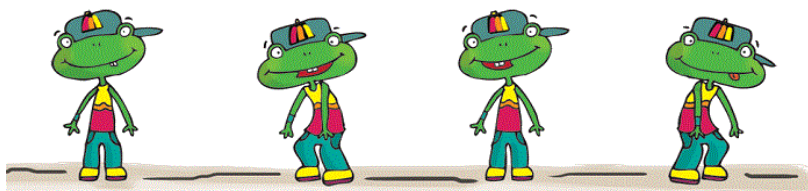
	вперед-в сторони 1 – мах правою, пальцями ноги торкнутися долоні лівої руки 2 – в.п. 3-4 - те ж саме лівою ногою		Мах виконувати прямою ногою
8.	В.п. – ноги нарізно 1 – присід, руки вперед 2 – в.п. 3-4 - те ж саме	4-6 разів	Спину тримати рівно
9.	В.п. – ноги нарізно 1 – стрибок ноги разом, руки в сорони 2 - стрибок ноги нарізно, руки вниз 3-4 - те ж саме	4-6 разів	Руки прямі, не опускати
10.	В.п. – основна стійка Ходьба на місці	15 секунд	Слідкувати за поставою

Ранкова гімнастика для молодших загонів під музичний супровід

Підняти руки вгору. Потягування.

Присідаємо та погойдуємося під музику, як пружинки.

Додаємо повороти руками.

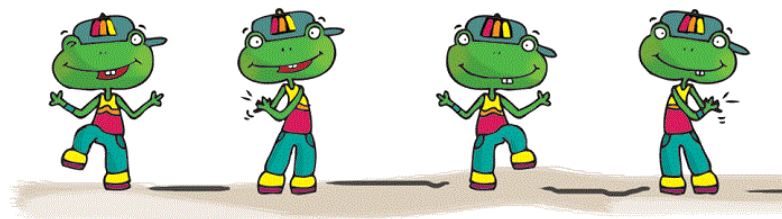
Розкриваємо та закриваємо руки перед собою.

Крок і нахил з руками вперед.

Крок ліворуч – оплеск, крок праворуч – оплеск.

Стрибок – ноги навхрест, стрибок – ноги нарізно.

Ходьба, високо піднімаючи коліна.

Ранкова гімнастика зі скакалками

№ з/п	Зміст вправ	Дозування	Методичні вказівки
1.	В.п. - скакалка вдвоє внизу, триматися за ручки 1- 2 обертаємо скакалку з лівого боку, ходьба на місці, 3-4 обертаємо скакалку з правого боку, ходьба на місці,	15 секунд	Звернути увагу на роботу кисті
2.	В.п. - ноги нарізно, скакалка вчетверо внизу 1- скакалку вгору, ліва нога на носок, 2- В.п. 3- скакалку вгору, права нога на носок 4- В.п.	6-8 разів	Коли підіймаємо скакалку вгору, треба прогнути спину
3.	В.п. - ноги нарізно, скакалка вчетверо вперед 1- поворот скакалки на 180°, ліва рука вгорі 2- В.п. 3- поворот скакалки на 180°, права рука вгорі 4- В.п.	6-8 разів	Слідкувати щоб діти не опускали рук
4.	В.п. - ноги нарізно, скакалка вдвоє вперед 1- скакалка вперед	6-8 разів	Руки в ліктьовому суглобі не згинати в ліктях

	2- скакалка вгору 3- скакалка вперед 4- В.п.		
5.	В.п. - ноги нарізно, скакалка вдвоє внизу 1-поворот тулуба вліво, скакалку вперед 2- В.п. 3-4 теж саме в іншу сторону	6-8 разів	Поворот робити до упору, руки тримати рівно
6.	В.п. - ноги нарізно, скакалка вчетверо за головою 1- 3 нахил тулуба вперед, руки вперед 4- В.п.	4-6 разів	При виконанні вправи треба пружинити на три рахунки, ноги в колінах не згинать
7.	В.п. – вузька стійка ноги нарізно, скакалка вчетверо внизу 1- переступити через скакалку правою ногою вперед 2- переступити через скакалку лівою ногою вперед 3-4- теж саме назад	6-8 разів	Вправо робити обережно в повільному темпі
8.	В.п. – ноги нарізно, скакалка вчетверо внизу 1- нахил вперед, скакалка вперед 2- присід	4-6 разів	Спину тримати рівно, при нахилі ноги в колінах не згинати

	3- нахил вперед 4- В.п.		
9.	В.п. – ноги нарізно, скакалка вчетверо вниз 1- випад вправо, скакалка вперед 2- В.п. 3-4- теж саме вліво	4-6 разів	Руки прямі, не опускати, срина рівно
10.	В.п. – вузька стійка ноги нарізно, скакалка вниз 1-4 стрибки через скакалку на двох ногах вперед	4-6 разів	Слідкувати за поставою, за правильною роботою рук
11.	В.п. – вузька стійка ноги нарізно, скакалка вниз 1-2 стрибки через скакалку на лівій нозі вперед 3-4- стрибки через скакалку на правій нозі вперед	4-6 разів	Слідкувати за поставою, за правильною роботою рук
12.	В.п. - скакалка вдвоє вниз, триматися за ручки 1- 2 обертаємо скакалку з лівого боку, ходьба на місці, 3-4 обертаємо скакалку з правого боку, ходьба на місці,	15 секунд	Звернути увагу на роботу кисті

Ранкова гімнастика з м'ячем

№ з/п	Зміст вправ	Дозування	Методичні вказівки
1.	В.п. – м'яч вперед 1- 4 ходьба на місті, руки по чергово вперед , до грудей	15 секунд	Руки вниз не опускати
2.	В.п. - ноги нарізно, м'яч вперед 1- руки в сторони, м'яч у лівій руці 2- В.п. 3- руки в сторони, м'яч у правій руці 4- В.п.	6-8 разів	Руки тримати під кутом 90°
3.	В.п. - ноги нарізно, м'яч внизу 1- м'яч до лівого плеча 2- м'яч до правого плеча 3- м'яч вгору 4- В.п.	6-8 разів	Вправу з кожним повтором прискорювати
4.	В.п. - ноги нарізно, м'яч внизу 1- м'яч вгору 2- нахил тулуба вліво 3- нахил тулуба вправо 4- В.п.	6-8 разів	Вправу виконувати повільно
5.	В.п. - ноги нарізно, м'яч вперед 1-нахил тулуба вниз, м'яч	6-8 разів	Ноги в колінах не згинати

	<p>покласти на підлогу</p> <p>2- випрямитись</p> <p>3-4 теж саме підняти з підлоги м'яч</p>		
6.	<p>В.п. - ноги нарізно, м'яч вниз</p> <p>1- присід, м'яч вперед</p> <p>2- В.п.</p>	4-6 разів	Присідаючи п'яти від підлоги не відривати
7.	<p>В.п. – вузька стійка ноги нарізно, м'яч внизу</p> <p>1- мах лівою ногою вліво, м'яч вперед</p> <p>2- В.п.</p> <p>3-4- теж саме вправо</p>	6-8 разів	Мах робити з максимальною амплітудою
8.	<p>В.п. – ноги нарізно, м'яч за головою</p> <p>1- випад вліво, м'яч вгору</p> <p>2- В.п.</p> <p>3-4- теж саме вправо</p>	4-6 разів	Спину тримати рівно, при нахилі ноги в колінах не згинати
9.	<p>В.п. – вузька стійка ноги нарізно, руки на пояс, м'яч на підлозі</p> <p>1-4 стрибки навколо м'яча вправо</p> <p>5-8 теж саме вправо</p>	4-6 разів	Руки прямі, не опускати, сина рівно
10.	<p>В.п. – вузька стійка ноги нарізно, м'яч внизу</p> <p>1- стрибком ноги нарізно, м'яч вгору</p>	4-6 разів	Слідкувати за поставою, за правильною роботою рук

	2- стрибком В.п.		
11.	В.п. – м'яч вперед 1- 4 ходьба на місті, руки почергово вперед , до грудей	15 секунд	Руки вниз не опускати

РОЗДІЛ 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАГАРТОВУЮЧИХ ПРОЦЕДУР ТА КУПАННЯ ДІТЕЙ

З перших днів перебування в дитячому оздоровчому закладі з дітьми слід проводити загартовуючі процедури. Повітряні ванни влаштовуються в затінку при температурі повітря не нижче 18-19 градусів, і їх тривалість поступово доводиться до 1-2 годин на день для дітей основної групи та від 30 хвилин до 1 години для дітей підготовчої та спеціальної медичної групи.

Загартування сонцем необхідно починати при температурі у затінку не нижче 18 градусів, без вітру, з 4-5 хвилин, поступово доводячи час прийняття цієї процедури до 50– 60 хвилин на день.

Загартування водою слід розпочинати з обтирання вологим рушником після ранкової гігієнічної гімнастики. Температура води для обтирання поступово знижується з 30 до 20–15 градусів.

Купання дітей у річці, водоймі, морі проводиться відповідно до дозволу територіальної санітарно-епідеміологічної станції у спеціально відведеному для цього місці. Дно водойми повинно бути щільним, вільним від гострих каменів, сторонніх предметів, ям. На березі повинні бути обладнані навіси для захисту дітей від сонячних променів.

Починати купання дітей бажано у безвітряний сонячний день при температурі повітря 24 градуси та температурі води не нижче 20 градусів. Через 1-2 тижні дозволяється купання при температурі повітря 18 градусів і температурі води 16 градусів. Час перебування у воді щоденно збільшується на 1-2 хвилини і доводиться для дітей 7-12 років до 30-35 хвилин, для дітей 13-15 років - до 40 хвилин.

Купання дітей у річці, водоймі, морі, басейні повинно проводитись у присутності начальника табору або його заступника, вихователів, медичних працівників, інструкторів по спорту. Перед початком купання дітей оглядає лікар, який визначає тривалість перебування їх у воді, а також отримання ними сонячних ванн.

Інструктор по спорту перевіряє готовність пляжу та місця купання, проводить інструктаж дітей щодо правил поведінки на воді, порядку купання. Не дозволяється купання дітей натщесерце, відразу після їжі та фізичних вправ з великою м'язовою навантаженістю. На березі повинні знаходитись рятувальні засоби та сумка першої медичної допомоги. Вихователі повинні бути ознайомлені з методикою рятування та надання першої допомоги потерпілим на воді.

Для кожного загону (групи) на території пляжу відводиться окрема ділянка, а водний простір повинен бути розподілений на сектори та огороженим поплавцями. Допливати до знаків огороження зони купання дозволяється лише дітям, які вміють плавати, решта – купаються біля берега. Найбільша глибина води в зоні купання не повинна перевищувати 1,25 м.

Дозволяється одночасне перебування у воді не більше 10 дітей з одного загону (групи). Один з вихователів повинен знаходитись у воді біля обмежувальних знаків у водоймі, другий – спостерігати з берега за дітьми, що купаються. Вихователі перевіряють кількість дітей перед кожним входженням їх у воду та виходом з неї.

Суворо забороняються пустощі та ігри дітей у воді, пірнання та запливання за огорожувальні знаки.

Навчання дітей плаванню здійснюється інструктором по спорту за окремим планом у години, відведені для проведення оздоровчих заходів.

Під час купання дітей у душовій або бані присутність вихователів та вожатих, медичного працівника обов'язкова. Температура води регулюється за вказівкою медичного працівника. Змішувачі холодної та гарячої води повинні бути справними.

Якщо заклад для оздоровлення дітей має басейн або розташований біля річки обов'язкове проведення свят на воді. Наприклад «День Нептуна».

«В гостях у Нептуна»

Цілі та завдання:

- ❖ познайомити з мешканцями моря (морські зірки, дельфіни, черепахи, медузи тощо);
- ❖ привчити дітей в ігровій театралізованій формі до здорового способу життя;
- ❖ розвинути творчі здібності дітей у процесі підготовки до морського параду;
- ❖ навчити дітей працювати в команді, підкорятися певним правилам, розвинути почуття колективізму і товариства.

Час проведення: 1 година.

Місце проведення : пляж або басейн

Реквізит: трон Нептуна, човен, тризуб.

До відкриття пляжного сезону загонам треба підготувати номер для морського параду. Кожен загін повинен представити на параді одні з видів жителів підводного царства Нептуна (морські зірки, дельфіни, черепахи, медузи, акули, кити, рибки тощо).

Дійові особи:

Нептун

Нептунша

Пінка - дочка Нептуна

Боря, рибак

Водяний

Русалки, рибки, потвори

Голос за кадром:

Увага! Увага!

Доводиться до відома
 Всім, хто прийшов заздалегідь,
 І тим, хто запізнився,
 Через кілька хвилин,
 А хвилини швидко пробіжать,
 Ми починаємо свято –
 Всім глядачам
 Розкажемо правду, всю як є,
 Або як має статися.
 Поспішайте є можливість
 вам опинитися в казці!

Звучить будь-яка весела музика, на сцену випливають і танцюють Русалки.
 Входить Пінка.

1-а русалка. Здрастуй, Пінка, дочка Нептуна! Чому сумуєш, подруга?

Пінка. Мій батько, владика вод, мене заміж видає!

2-а русалка. Хто ж, Пінка, він такий?

Пінка. Ах, мій наречений - Водяний. (Плаче.)

З'являються дві рибки.

1-а рибка

Ми з дельфінами гуляли
 І трохи заблукали.

2-а рибка

Раптом на зустріч до нас пливе
 Повелитель болота.

Русалки

Ох, біда, біда, біда!
 Водяний пливе сюди!

Загальна паніка, всі ховаються, крім Пінки. З'являється Водяний, він старий, тому під руки його тримають дві потвори.

Водяний (Пінці)

Здрастуй, рибонька моя!
 Іди до мене ж, ось він я!
 Зачекалася мене, піди.
 Ось він я - до мене йди!

Пінка

Ах, відчепися, Водяний!
 Твоєю не буду я жінкою!

Водяний

Не сердься, моя душа!
 Маю подарунок для тебе.
 Вчора, під час бурі,
 Моряки потонули.

Виповнюється морський танець на пісню Олега Газманова «Морячка».
 З'являється рибак Боря.

Боря (співає)

Не можу ловити я рибу на піщаному березі.
 Тому що, тому що я русалочку люблю!
 Якщо треба, люба, за тобою піду до дна.
 Але тебе я не віддам нікому, нікому.
 Пінка кидається до рибака Борі.

Пінка

Один мій милий, рибак Боря,
 Врятуй мене від Водяного.
 Забери скоріше з собою,
 Буду я твоєю дружиною!

Боря

Життя своє віддати готовий,

Я за щастя твоїх слів.
А ну, давай-ка, Водяний,
Виходь на смертний бій!

Водяний

Що за бунт на кораблі?
Хто тут загрожує мені?
(Бачить Борю.)
Як би не було мені так,
Треба кликати скоріше Нептуна!
(Кричить.)
Нептун! Нептун!

Пінка (теж кричить).

Тато! Тато!
Лунають звуки грому, гуркіт.

Голос Нептуна

Хто порушив мій спокій?
Хто влаштував шум і виття?
З моїх володінь геть,
А не настане ніч.

Русалки (визирають)

Ой, біда, біда, біда.
Сам Нептун пливе сюди.

Урочисто з'являються (якщо є човен, то припливають) Нептун і Нептунша.

Нептун

Я бог морів, владика вод,
Мене всюди знають.
Недарма кожен мій прихід
Поклонами зустрічають!

Всі кланяються, потвори теж.

Пінка (кидається до батька)

Не хочу я, тато мій,
Бути жінкою Водяного.
Можна вийду заміж я
За простого рибачка?! А?

Нептун

Знаєш, доню моя,
Не згоден я з тобою.
Моє слово непорушно!
Ну ж, кланяйтеся, друзі!

Всі вклоняються. Водяний падає.

Пінка (плаче).

Не піду заміж за жабу!

Нептунша

Нептунчик, не треба, не кричи.
А давай, морський владика,
Випробування влаштуємо:
Хто руки її гідний.

(Звертається до Пінки.)

Переможе в ньому Водяний,
Станеш ти його дружиною!
Якщо виграє рибак,
Значить, з ним ти вступиш у шлюб!

Нептун

Будь по-твоєму, дружина,
Ми виберемо нареченого.
Нашим зятем стане той,
Хто перемогу здобуде.

Боря.

А не обдуриш?

Нептун

Я ж не простий базіка,
Я морський пахан - Нептун!

Нептун і Нептунша проводять конкурси. Борі допомагає Пінка, Водяному - потвори.

Нептунша

Отже, перше завдання. Хто правильно відповість на мої загадки, той і переможе в цьому конкурсі.

Загадка перша:

Всі обходять це місце –
Тут земля наче тісто,
Тут осока, купини, мохи.
Немає опори для ноги.

Рибак. Болото.

Водяний. Бермудський трикутник.

Нептунша.

Загадка друга:

З висоти великої зриваючись,
Грізно він реве.
І розбиваючись об каміння,
Піною встає.

Рибак. Водоспад.

Водяний. Ведмідь-парашутист.

Нептунша.

Загадка третя:

Широко-широко,
Глибоко-глибоко
День і ніч про берег б'ється,
З нього вода не п'ється,
Тому що не смачна,
І гірка та солоня!

Рибак. Море.

Водяний. Нафтопровід.

Нептун.

А остання загадка від мене. А ну, скажіть мені: «Хто під містком виляє хвостиком»?

Водяний (*кричить*). Бурундук!

Рибак. Рибка.

Нептунша. Наступне завдання: хто з вас зможе голосніше крикнути?

Водяний. Раз плюнути, а ну, подружки, повторюй за мною!

Зайчик, зайчик сірий,

Потвори повторюють.

Скаче, як дзига.

Його кинули в болото,

Тепер він морячок!

Боря. А ну, хлопці, русалки та загони допомагайте, повторюйте за мною!

Чіка-бум - крута пісня!

Хлопці повторюють.

Чіка-бум - співаємо всі разом!

Якщо буде гучний шум,

Це значить - Чіка-бум.

А я співаю Чіка-бум, а я співаю Чіка-бум,

Чіка-раку, Чіка-раку, Чіка-раку,

Чіка-бум!!!

О-о, о-о. Давай швидше! Ага! Ага!

Кричалка повторюється спочатку. Боря весь час збільшує темп, і так 3 рази.

Нептун. Завдання третє. Навколо нас сидять мої піддані - мешканці підводного царства. А ну, Водяний і рибак, пограйте з ними в цікаві ігри, розвеселіть їх.

Боря. Що ж, спробуємо. Хлопці, робіть все, що я скажу. На рахунок «сім» йдемо до мене, а коли буду рахувати назад, йдемо на свої місця. (Виходить в центр, співає.)

Зібралися на березі всі мої друзі,
А нудьгувати на березі нікому не можна!

Ну-ка, посміхнулися всі,

Ну-ка, посміхнулися всі,

Ну-ка, посміхнулися всі!

На рахунок сім йдемо до мене.

Один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім!

І назад:

Сім, шість, п'ять, чотири, три, два, один!

Сім, шість, п'ять, чотири, три, два, один!

Сплеснули - один, два, три!

Тупнули ногою - три, два, один!

Повернулися всі наліво - один, два, три!

Повернулися всі направо - три, два, один!

Зібралися на березі всі мої друзі,

А нудьгувати на березі нікому не можна!

Ну-ка, засміялися всі,

Ну-ка, засміялися всі,

Ну-ка, засміялися всі!

На рахунок сім йдемо до мене.

Один, два, три, чотири, п'ять, шість, сім!

І назад:

Сім, шість, п'ять, чотири, три, два, один!

Сім, шість, п'ять, чотири, три, два, один!

Високо пострибали - один, два, три!

Ніжками подригали - три, два, один!

А тепер всі разом сядемо - один, два, три!

А тепер всі дружно станемо - три, два, один!

Зібралися на березі всі мої друзі,

А нудьгувати на березі нікому не можна!

Водяний. Так, а тепер моя черга. Ну-ка, всі ставаймо, зараз грати буду! Приготувалися, поїхали - сіли, встали, сіли, встали, сіли, встали!

Нептун. Ну ось і пограли!

Водяний. Почекай, владика вод, мої подружки-потвори теж пограти хочуть!

Виходять потвори.

1-а потвора. Мешканці підводного царства, робіть, як ми скажемо, і нам всім буде весело! Отже, гра називається «Фігури». Фігура перша. Підніміть руки вгору, перехрестіть їх, розчепірте пальці, зробіть страшні очі. Чудово! Ця фігура називається «Олені перший раз побачили океан».

Потвори хихикають.

2-а потвора. Фігура друга. Сядьте на пісок, візьміть себе за вуха і відтягніть їх в сторону, голосно поплескайте ступнями ніг. Фігура називається «Мавпи зустрічають Нептуна».

1-а потвора. Фігура остання. Встаньте, отряхніться, витягнувши вперед праву руку, вткніться в неї носом, ліву заховайте руку за спину і розкрийте її долонею вгору, поверніться направо, нахилившись, візьміть своєю правою рукою, ліву руку сусіда. Фігура називається «Морські слони водять хоровод».

Нептун. Що ж, тряхну старовиною, пограю і я з вами, хлопці, в свою улюблену гру «Фанти».

Нептун віддає свій тризуб хлопцям і просить передавати його по колу.

Звучить будь-яка весела музика. А як тільки музика зупиниться, той, у кого в руках виявиться тризуб, повинен виконати завдання Нептуна.

Завдання:

1. Заспівати пісню про море.
2. Станцювати, як морський коник.

3. Прокричати, як лохнеське чудовисько.

4. Зобразити восьминога.

5. Розповісти віршик

Нептунша. Вистачить, дорогий, повеселився. Тепер пора нарешті вибрати для Пінки нареченого.

Нептун. Та пора, пора, давайте, мої вірні піддані, жителі мого підводного царства, проголосуємо вашими бурхливими оплесками, за кого видати доньку, за Водяного або рибака Борю.

Оплески Водяному і рибаку. Рибак переміг.

Нептун

Щастя улюбленої дочки

Дуже важливо для мене.

Віддаю я Пінку заміж

За простого рибака!

Звучить будь-яка весела музика, Пінка з рибаком і русалками танцюють, Водяний і потвори тікають.

Пінка. Мій милий, я тебе кохаю!

Боря. Тебе, мій світ, обожнюю!

Нептунша

Любов сильна, і для неї

Не існує стін, перепон.

Нептун, душа моя, дозволь

Влаштувати мені морський парад!

Нептун

Звичайно, мила, почни

І молодих повесели!

Звучить будь-яка урочиста музика, проводиться парад загонів (домашнє завдання). Пінка і русалки нагороджують дітей подарунками за кращі костюми, після чого Нептун, до загальної радості, оголошує про початок організованого купання.

Зразки ігор на воді

Ігри, що допомагають звикнути до вод

«Хто перший!»

Мета гри - навчити швидко і рішуче входити у воду.

На відстані 3-5 метрів від води по берегу проводиться лінія. Гравці шикуються уздовж цієї лінії в одну шеренгу, обличчям до води, на відстані кроку один від одного. За сигналом дорослого діти вбігають у воду, добігають до заздалегідь зазначеного (шестом або мотузкою) місця і бігом повертаються на берег. Виграє той, хто швидше за всіх повернеться на своє місце. Не можна допускати, щоб діти під час бігу заважали один одному.

«Морський бій»

Мета гри - навчити не боятися водяних бризок.

Гравці розбиваються на дві команди, які шикуються у воді обличчям один до одного, на відстані одного кроку. По сигналу дорослого команди наступають один на одного, намагаючись бризками в обличчя відтіснити

«противника» на берег або до заздалегідь встановленого місця. Гравець, повернувшись спиною, вважається вибулим з ладу і отримує штрафне очко. Гра продовжується до тих пір, поки одна з команд не відтіснить іншу до берега протягом 2-3 хвилин. Виграє та команда, у якої менше штрафних очок.

«П'ятнашки в колі»

Мета гри - навчити дітей самостійно занурюватися у воду з головою.

На мілкому місці (глибиною до 1 м) гравці стають в коло, ведучий розташовується в його центрі.

Він повинен доторкнутися рукою до когось-небудь, але зупинитися біля гравця не має права. Гравці рятуються, поринаючи з головою у воду. Якщо ведучий до когось зумів доторкнутися, то міняється з ним місцями. А той, до кого доторкнулися займає його місце.

«Хоровод»

Мета гри - навчити видихати у воду під час занурення з головою.

Учасники гри, взявшись за руки, утворюють коло. По сигналу дорослого вони починають рухатися по колу, повторюючи: "Хоровод наш, хоровод, все йде, все йде, але скоро він прийде, він прийде!". Потім всі зупиняються, присідають і занурюються у воду з головою, виконуючи видих у воду. Потім гравці піднімаються і повторюють рух у зворотний бік.

Забороняється відпускати руки товариша, затримувати один одного під водою, йти вперед або назад. Гру повторюють 4-6 разів.

«П'ятнашки з м'ячем»

Грають як у звичайні п'ятнашки, тільки доторкатися потрібно не руками, а м'ячем. Своєрідність полягає в тому, що ведучий не має права салити м'ячем гравця, який занурився у воду з головою. У грі дотримується правило, за яким ведучий перестає переслідувати гравця, який занурився у воду, і починає бігати за кимось іншим, поки той не зануриться з головою.

Безсумнівно, серед тих, що грають знайдуться і менш розторопні, хто не встиг сховатися під воду. Наздогнаний м'ячем йде водити, а колишній ведучий включається в гру.

Ігри, що допомагають освоїти правильну техніку плавальних рухів **«Рибки та рибалки»**

Гра проводиться на мілкому місці глибиною 30-40 сантиметрів. Зміст гри - рибки виплили попустувати на відкрите місце, але з'явився рибалка, і рибки рятуються від нього в очереті.

Визначається місце, де плавають рибки. Метрів за 10-15 відзначається зона очеретів. Гравці стають в одну шеренгу обличчям до «очерету», присідають і чекають появи «рибалки». Як тільки «рибалка» дійде до обумовленого місця, «рибки» лягають на воду і починають працювати ногами, як при плаванні способом кроль, пересуваючи руками по дну і намагаючись досягти зони «очеретів» раніше, ніж «рибалка» встигне до них доторкнутися.

При шикунанні учасників в шеренгу потрібно поставити найшвидших з них з тієї сторони, яка ближче до «рибалки». Спіймані «рибки» або вибувають з гри, або стають «рибалками».

«Акули і дельфіни»

Учасники поділяються на дві нерівні команди. На воді відзначаються поплавками дві взаємно перпендикулярні лінії, одна з яких належить «акулам», інша – «дельфінам». «Дельфіни» по черзі по команді дорослого відштовхуються від дна і плывуть, витягнувши руки вперед і працюючи ногами, як при плаванні кролем. Напрямок руху має бути таким, щоб вони пропливали на відстані 6-8 метрів від «акул». Коли «дельфін» пропливає повз «акул», один з учасників команди останніх відштовхується і пливе навперейми, витягнувши вперед руки і працюючи ногами, як при плаванні способом кроль, і якщо йому вдається торкнутися «дельфіна», то команда отримує очко. «Дельфіни» мають право піднімати голову над водою і робити вдих. «Акули» цього права позбавлені.

«Плавучі стріли»

Мета гри - навчити якомога довше ковзати по воді.

Гравці шикуються на березі в одну шеренгу, обличчям до води, на відстані кроку один від одного. По сигналу дорослого роблять розбіг, сильно відштовхуються ногами від дна і ковзають по воді. Виграє той, хто довше проковзне без руху. Гра повторюється 3-4 рази.

Ігри, що знайомлять з елементами прикладного плавання

«Салки»

Мета гри - навчити дітей пірнати з відкритими очима.

Учасники гри довільно розташовуються в водоймі. Ловець, призначений дорослим, доганяє гравців, намагаючись доторкнутися будь-якого з них. Рятуючись від переслідування, діти пірнають під воду. Той, хто

не встиг зануритися під воду і його доторкнулися, стає ловцем. Ловцю забороняється переслідувати одного учасника довго або чекати, поки той вирине з води. Тривалість гри до 5 хвилин.

«Водолази»

Мета гри - навчити відкривати очі і орієнтуватися під водою. Проводиться тільки у водоймі з чистою, прозорою водою і рівним дном.

Кожен гравець бере в руки яскраво розфарбований камінь. Діти заходять у воду по груди, шикуються в шеренгу обличчям до берега на відстані кроку один від одного. За командою дорослого всі кидають камені вперед, потім роблять глибокий вдих, пірнають під воду з відкритими очима, і кожен намагається знайти свій камінь. Виграє той, хто знайде камінь. Гра повторюється 2-3 рази.

«Карась і щука»

На глибині 0,5-1 метра гравці стають в коло і беруться за руки. Один з гравців – «щука» повинен доторкнутися до іншого – «карася». Гравці пропускають «карася» в коло і з кола, опускаючись до рівня води або піднімаючи (не вище ніж на 20-30 см) над водою руки, але не роз'єднуючи їх, заважають «щучі» проникнути в коло або вийти з нього. Однак «щучі» надається можливість пірнути під руками або перестрибнути через них головою вперед. При великій кількості гравців призначаються дві «щуки». Того кого доторкнулися стає ведучим, а той, хто вів займає місце в колі замість одного з гравців, який приймає на себе роль «карася».

Ігри, що знайомлять з елементами водного поло

Ігри з елементами водного поло проводяться як на мілкому, так і на глибокому місцях. Дно водойми повинно бути піщаним і пологим, відгородженим від глибокої частини. Знайомство починається з простих ігор, що включають перекидання м'яча однією і двома руками, ведення м'яча, його ловлю однією рукою і естафету. Грати можуть діти молодшого шкільного віку та підлітки, ступінь складності визначається їх плавальною підготовкою.

«Боротьба за м'яч»

Гравці розбиваються на дві команди (учасники однієї надягають шапочки). По сигналу дорослого гравці команди, яка за жеребом починає гру, перекидають один одному м'яч, прагнучи, щоб він весь час перебував у гравців своєї команди. Завдання гравців другої команди - заволодіти м'ячем і, перекидаючи його один одному, утримувати можливо довше в своїй команді.

Тривалість гри 3-10 хвилин. Не можна топити суперника, тримати м'яч в руках більше 5 секунд і викидати його за межі ігрового майданчика.

«Водне поло»

Ця спортивна гра пред'являє високі вимоги до учасників. Вони повинні не тільки добре володіти технікою плавання, а й бути витривалими, спритними, сміливими, вміти поєднувати свої дії з діями товаришів. Гравці у водне поло повинні добре володіти м'ячем.

Велике і всебічне навантаження, яке гравці отримують під час гри, сприяє всебічному розвитку організму дитини. Командний характер, емоційність і разом з тим точна регламентація правилами дій гравців допомагають виховувати почуття колективізму, дисциплінованість і вміння володіти собою.

Гра проводиться у воді на глибині не менше 90 сантиметрів. За допомогою поплавців на воді розмічається поле розміром 30x20 метрів, воно може бути і менших розмірів, але не менше ніж 20x8 метрів. У центрі коротких сторін поля встановлюються ворота шириною 3 метри і висотою від рівня води 0,9 метри.

Для гри використовується шкіряний м'яч з гумовою камерою, вагою (в сухому стані) 400-450 грамів, розміром по колу 68-71 сантиметри. Можна використовувати м'яч з пластмаси, якщо він має відповідні розмір і вагу.

У грі беруть участь дві команди по 7 чоловік. На гравцях однієї команди (за винятком воротаря) повинні бути шапочки одного кольору з нашитими на них номерами від 1 до 6. Воротар може грати без номера.

Щоб не завдати ушкоджень товаришам під час гри, форма ватерполістів не повинна мати металевих застібок і гачків.

Плавці шикуються на лінії своїх воріт так, щоб відстань між ними була не менше метра. По сигналу судді м'яч викидається на середину поля, і гравці швидко пливають до нього, щоб оволодіти ним і відкинути своїм товаришам. Після кожного закидання (взяття воріт) гравці шикуються на лінії своїх воріт і гра поновлюється.

Гра триває в залежності від віку гравців від 15 до 20 хвилин, цей час ділиться на дві рівні половини з перервою на 5-хвилинний відпочинок, після чого команди міняються сторонами поля.

Завдання кожної команди - закинути більше м'ячів у ворота суперника. Не дозволяється топити один одного і довго затримувати м'яч в руках. При порушенні правил керівник зупиняє гру і карає команду, гравець якої завинив, тим, що передає м'яч іншій команді.

Розваги на воді

Наведені нижче ігри можуть бути організовані в місцях масового відпочинку дітей. Але для розваги й активного відпочинку на воді можна влаштувати «гірки» та інші спеціальні пристосування.

«Бризки»

Обзаведіться різноманітними бризкалками. Водяні пістолети, насоси-помпи, пляшка з пульверизатором, просто пляшка з отворами у кришці або в самій пляшці ... Усі вони гарні і цікаві. До того ж у всіх цих пристроях – різний спосіб натискання, а значить, тренуються різні м'язи руки і різні ділянки мозку. А втім, ми ж збиралися просто відпочивати...

Що ж можна робити із бризкалками, крім обстрілювання водою один одного? Намагатися потрапити в ціль. Змагатися у дальності бризкання. Влаштувати гонки пластикових корабликів або гумових качечок або просто шматочків кори, підганяючи їх струменем зі свого насоса.

А ще можна малювати абстрактні «полотна». Для цього потрібно приготувати кілька ємностей із підфарбованою водою і розмістити вертикально рулон паперу. Шедевр гарантований художникам із будь-яким рівнем підготовки.

«Водно-повітряні кульки»

Повітряні кульки в поєднанні з водою - окрема пісня. Наповніть багато кульок водою, підвісьте на дереві і запропонуйте дітям палицею бити так, щоб вони лопнули. Душ, фонтан і загальні веселощі забезпечені.

А ще кульками з водою можна кидатися. Один в одного, у ціль, у тазик із водою... Щоб водний м'ячик був надійніше і не лопнув у першу ж секунду, варто зробити його багатошаровим і невеликим. До речі, для того, щоб набрати в повітряну кульку води, його потрібно щільно натягнути на кран, а після того, як він наповнений у потрібному ступені, затиснути його і тільки після цього знімати і швидко зав'язувати. Інакше кулька виштовхне всю воду фонтаном. Утім, це може стати особливим видом розваги з водою. Експериментуйте.

«Чапля і жабенята (глибина до пояса)»

Учасники стають у коло і беруться за руки. Одного гравця призначають «чаплею», а інших трьох – «жабенятами». «Чапля» ловить «жабенят», яким дозволяється виходити з кола, пірнаючи під руками гравців у різних напрямках і знову виринаючи у коло. «Чапля» може виходити з кола і повертатися в нього тільки перестрибуючи через руки гравців (для чого ті трохи присідають). Спіймане «жабеня» міняється роллю з «чаплею», і гра продовжується.

РОЗДІЛ 5. ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ ПІД ЧАС СПОРТИВНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Загальні положення

1. Вимоги з безпеки життєдіяльності дітей під час спортивно-масових заходів (кроси, змагання, естафети та ін.) поширюється на всіх учасників під час спортивно-масових заходів.
2. Вимоги розроблено відповідно до «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01:08.2001 № 563.

Вимоги безпеки життєдіяльності учнів перед і під час спортивно-масових заходів

1. Перед початком спортивного заходу чітко визначити дату, день, час, місце проведення заходу. Якщо учасник не встигає або не можете взяти участь у заході, слід завчасно повідомити про це керівника.
2. До участі у спортивних змаганнях допускаються діти, які пройшли медичний огляд і не мають протипоказань щодо стану здоров'я, мають довідку із візою лікаря, результати кардіологічного обстеження.
3. Під час участі у спортивно-масових заходах діти користуються спеціальним спортивним одягом (спортивний костюм) та спортивним взуттям, що визначено правилами проведення змагань з окремих видів спорту. Брати участь у спортивно-масових заходах без спортивного одягу, спортивного взуття не можна.
4. Спортивно-масові заходи повинні забезпечуватись медичним обслуговуванням (медичною сестрою, лікарем).
5. Перед початком спортивно-масових змагань слід ознайомитися з порядком евакуації дітей у разі виникнення пожежі, надзвичайної ситуації, сигналом тривоги та двома евакуаційними виходами і місцем збору після евакуації.
6. Самостійне пересування учнів приміщенням або територією, на якій відбувається спортивно-масовий захід, категорично заборонене.

7. Вхід та вихід із території, приміщення, де відбувається спортивно-масовий захід, слід здійснювати тільки за вказівкою вожатого або вихователя.
8. Заборонено брати із собою вогненебезпечні предмети, що можуть спричинити пожежу (запальнички, сірники, петарди, бенгальські вогні, феєрверки, цигарки, легкозаймисті речовини, вогнезаймисту рідину та ін.).
9. Для здійснення харчового режиму впродовж дня, якщо змагання виїзні, то на весь день учні мають узяти з собою запас питної води (заборонено брати зафарбовані напої) - мінеральної, але не газованої, набір харчових продуктів (овочі, фрукти, печиво, зварене круто яйце, добре прокопчена ковбаса). Для запобігання отруєнню категорично заборонено брати сирні продукти, салати з майонезом, варені ковбаси, сардельки, вершкове масло, сухарики, чіпси, жувальні гумки, консерви тощо.
10. Під час прийому їжі слід дотримувати санітарно-гігієнічних норм, мати засоби особистої гігієни (серветки, мило та ін.).
11. Вожатий або інструктор по спорту повинен мати з собою похідну аптечку.

Вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час спортивно-масових заходів

1. Чітко дотримувати вимог техніки безпеки, безпеки життєдіяльності дітей під час участі у спортивно-масових заходах; виконувати вправи змагань тільки за вказівкою дорослих, прослухавши інструктаж.
2. Брати участь у спортивно-масових заходах разом із інструктором по спорту.
3. Під час спортивно-масових заходів діти повинні бути одягнені тільки у спортивну форму, нігті коротко обрізані, волосся зібрано, зняти травмонебезпечні прикраси (обручки, сережки, пірсинги, ланцюжки тощо).
4. Взуття має бути спортивне, з гумовою підошвою.
5. У місцях стрибків необхідно мати гімнастичні мати.
6. Не виконувати вправи на приладах без страхування.

7. Не стояти біля гімнастичних, спортивних приладів під час виконання вправ іншими дітьми.
8. Під час виконання вправ поточним методом стежити за інтервалом.
9. Виконуючи стрибки, приземлення має бути м'яким із поступовим присіданням.
10. Не виконувати вправи, маючи вологі долоні.
11. Після виконання вправ потрібно помити руки з милом.
12. Бути уважним під час виконання вправ, переходів від приладу до приладу. Перед виконанням вправ на приладі перевірити його стан, закручення гвинтів. У разі виявлення пошкоджень на приладах, бігових доріжках, негайно повідомити про це інструктора по спорту. Категорично заборонено виконувати вправи на пошкоджених приладах.
13. При поганому самопочутті, потертостях, пошкодженнях, запамороченнях, болях у ділянці серця, печінки, шлунково-кишкових розладах необхідно терміново звертатися до інструктора по спорту, медичного працівника. Категорично заборонено продовжувати змагання при поганому самопочутті.
14. Заборонено під час спортивно-масових змагань вживати жувальну гумку, приймати їжу (для запобігання удавленню), штовхати інших, підсідати під гравця, який вистрибує, робити підніжки, чіплятися за форму; переносити важкі прилади; змінювати висоту приладів без дозволу інструктора по спорту; переходити без дозволу від приладу до приладу, до іншого виду змагань.
15. Категорично заборонено під час спортивно-масових змагань провокувати інших словами, жестами, агресивною поведінкою, що може призвести до травмування, правопорушень.
16. Бути уважним до своїх особистих цінних речей (телефону, грошей, годинника, прикрас та ін.). Не залишати їх без нагляду, не передавати іншим для запобігання правопорушень.
17. Під час змагань, які проходять на базі інших спортивних установ (закладів) не контактувати із незнайомцями, не ходити по одному

до туалетних кімнат, вузьких затемнених проходів, кутів та ін. для запобігання скоєння насильства над дітьми, правопорушень.

Вимоги безпеки життєдіяльності учнів після завершення спортивно-масових заходів

1. Вишикуватися для остаточної перевірки наявності дітей після завершення спортивно-масового заходу.
2. Кожній дитині після спортивно-масового заходу необхідно ретельно вимити руки та обличчя з милом.

Вимоги безпеки життєдіяльності учнів в аварійних ситуаціях

1. У разі появи у дитини больових відчуттів, при поганому самопочутті слід припинити участь у заході і сповістити про це інструктора по спорту.
2. У разі виникнення пожежі, аварійної ситуації не панікувати, не метушитися, залишатись у полі зору інструктора по спорту, вожатого чітко виконувати їх вказівки, рухаючись до евакуаційних виходів.
3. Після евакуації вишикуватись у зазначеному місці, під час переклички зазначити свою присутність для обліку евакуйованих дітей. Нікуди після евакуації без дозволу інструктора по спорту, вихователя не йти.
4. Якщо непередбачувана ситуація виходить з-під контролю дорослих, слід терміново зателефонувати за номерами телефонів екстрених служб:
101 – пожежна охорона; 102 – міліція; 103 – швидка медична допомога; 104 – газова служба; коротко описати ситуацію, кількість людей, адресу, за якою відбувається захід, назвати своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.
5. Уникати під час евакуації натовпу, не захаращувати проходи, у жодному разі не ховатися в кутки, під сходи, у шафи та ін. – це може завадити рятувальникам надати вам необхідну допомогу.

ПІСЛЯМОВА

Практичний посібник «Вожатому про фізкультуру і спорт у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку» розкриває вожатому майже всі фізкультурно-спортивні заходи, які проводяться у ДЗОВ. Він дає змогу організувати і провести рухливі ігри, змагання, розваги, загартування дітей; навчає вожатих складати сценарії спортивних свят, положень про змагання; знайомить вожатих з правилами техніки безпеки при проведенні фізкультурно-спортивних заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дубовис М. С., Короп Ю. А. Ігри та ігрові вправи для початкового навчання плаванню: Посібник для вчителя. – Київ: Рад. шк., 1991 – 144с.
2. Ламкова О. І. 250 рухливих ігор та естафет для школярів / О. І. Ламкова, С. В. Дорофєєва. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2005.
3. Науково-методичний журнал «Початкове навчання та виховання» № 16-18 червень 2014 р.
4. Пономарьова Г. Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика : монографія / Г. Ф. Пономарьова. – Харків. – Вид-во «Ранок». 2014. – с. 405
5. Теорія та методика викладання рухливих ігор: навчально-методичний посібник / Л. К. Грищенко, Д. В. Пятницька, О. М. Школа. – Харків : Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, 2015. – 140 с.
6. Харківська А. А. Основи методики проектування класно-урочної діяльності учителя фізичної культури: в 2 ч. Частина 2: навч.-метод. посіб. / А. А. Харківська, Т. С. Бондар, В. В. Золочевський, І. М. Журавльова. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2014. – 110 с.

Режим доступу URL

1. <http://szenki.in.ua/>
2. <http://ua-referat.com/>
3. <https://pustunchik.ua/ua/online-school/sport/khip-khop-zaryadka>
5. <http://4mama.ua>
6. <http://www.lvivpost.net/>
7. Джерела зображення:
<http://www.vozhatyj.ru>
<http://tursvit.ru/>
8. <http://zakon.rada.gov.ua/>

9. <http://logopedprm.ru/dlya-roditeley/deti-i-teatr/rech-v-dvizhenii-pryizhki-cherez-skakalku>
10. <https://www.detsad160.od.ua/gurkova-robota/gurtok-gimnastiki/igri-z-m-yachem>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТНЬОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Витяг із закону України про оздоровлення та відпочинок дітей

(Відомості Верховної ради України, 2008, №45, ст. 313. Зміни внесені
ВВР, 2018, № 39, ст. 285)

Розділ III. ДИТЯЧІ ЗАКЛАДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 13. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Оздоровлення та відпочинок дітей може здійснюватися у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку протягом року, сезонно, під час канікул, цілодобово, протягом дня.

Діти віком від 7 до 18 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку самостійно.

Діти віком від 4 до 6 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку разом із батьками або іншими законними представниками.

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку за своїми організаційно-правовими формами може бути державної (заснований на державній формі власності), комунальної (заснований на комунальній формі власності) або приватної (заснований на приватній формі власності) форми власності.

Оздоровлення та відпочинок дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, може здійснюватися у відповідно визначених дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в ході тематичних змін спільно з батьками-вихователями та прийомними батьками і їхніми власними дітьми.

Діти, які потребують особливих умов для оздоровлення, оздоровлюються у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (спеціально

пристосованих) в супроводі батьків або інших законних представників, соціальних працівників тощо.

Перебування разом з дітьми у закладах оздоровлення та відпочинку осіб, зазначених в абзацах третьому, п'ятому і шостому цієї частини, здійснюється за рахунок коштів таких осіб, благодійної допомоги тощо.

2. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку створюють умови для проживання, харчування, медичного обслуговування, виховання дітей, розвитку їх інтересів та здібностей, здобуття елементарних трудових навичок тощо відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку у своїй діяльності керуються цим Законом та статутом (положенням), розробленим відповідно до Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (422-2009-п), затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку для проведення оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки і оздоровлюються за кошти державного та місцевих бюджетів, визначаються на конкурсній основі відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Типи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. До дитячих закладів оздоровлення належать:

дитячий заклад санаторного типу - заклад, у якому діти перебувають цілодобово і де поряд з оздоровчими надається комплекс медичних послуг, спрямованих на поліпшення стану їхнього здоров'я, запобігання захворюванням. З урахуванням природно-кліматичних умов, наявної лікувально-оздоровчої бази, кадрового забезпечення такі заклади можуть бути спеціалізованими;

дитячий центр - заклад, що функціонує протягом року, в якому діти перебувають цілодобово. Центр має відповідне кадрове забезпечення, спеціально відведену територію, матеріально-технічну базу, які відповідають

санітарно-гігієнічним нормам, для організації оздоровлення, відпочинку та навчання дітей;

позаміський заклад оздоровлення та відпочинку - заклад, що функціонує протягом року, сезонно або під час канікул, у якому діти перебувають цілодобово. Заклад повинен мати спеціально відведену територію, що знаходиться в курортній або заміській зоні, матеріально-технічну базу, що відповідає санітарно-гігієнічним нормам, кадрове забезпечення для організації оздоровлення. Відповідний заклад також може належати до закладу відпочинку.

2. До дитячих закладів відпочинку належать:

- табір з денним перебуванням - табір, тимчасово утворений у навчальному закладі, закладі культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, в якому забезпечується належний догляд за дітьми, виховний процес, їх повноцінне дозвілля, розвиток творчих здібностей та інтересів і де діти перебувають протягом дня, але не менше 6 годин;

- дитячий заклад праці та відпочинку - заклад з денним або цілодобовим перебуванням, у якому поряд з відпочинком організовується трудова діяльність з метою формування у дітей трудових інтересів і навичок;

- наметове містечко - тимчасово діючий заклад з денним або цілодобовим перебуванням, облаштоване на спеціально відведеній території, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам та нормам, у якому здійснюється комплекс заходів, спрямованих на формування у дітей навичок безпечної життєдіяльності, самообслуговування, колективізму.

3. Оздоровчі, відпочинкові та профільні зміни можуть комплектуватися одночасно дітьми всіх вікових груп. Перерва між змінами не має бути менше двох днів.

4. Для оздоровлення та відпочинку дітей можуть використовуватися санаторно-курортні заклади, пансіонати, бази відпочинку, санаторії-профілакторії, оздоровчі комплекси підприємств, установ та організацій, професійних спілок за умови надання зазначеними закладами послуг

з оздоровлення та відпочинку відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 15. Утворення, реорганізація та ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку незалежно від форми власності можуть функціонувати як юридичні особи або не мати статусу юридичної особи і перебувати у складі підприємств, установ та організацій як їх філіали чи структурні підрозділи і обов'язково заносяться до Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

2. Утворення, реорганізація та ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється за рішенням власника (засновника) або уповноваженого ним органу відповідно до законодавства.

3. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку утворюються центральними, місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, професійними спілками, фондами, підприємствами, установами та організаціями, громадянами та їх об'єднаннями з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх потреб і за наявності необхідної матеріально-технічної та науково-методичної бази, кадрового забезпечення відповідно до законодавства.

4. Засновник (власник) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності не має права ліквідувати його, зменшувати територію, кількість ліжко-місць, а також здавати в оренду приміщення (будівлі) для провадження діяльності, не пов'язаної з оздоровленням та відпочинком дітей під час їх перебування в ньому, без погодження із центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

5. Реорганізація або ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності допускається лише за згодою відповідного органу виконавчої влади та органу місцевого

самоврядування та за погодженням із центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

6. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку не може бути об'єктом звернення стягнення за борговими зобов'язаннями, не може передаватися у заставу.

7. У разі банкрутства власника місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування вирішують питання про передачу дитячого закладу оздоровлення та відпочинку до комунальної власності.

Стаття 16. Органи управління дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку очолює директор.

2. Органом громадського самоврядування дитячого закладу оздоровлення та відпочинку є загальні збори (конференція) колективу закладу.

3. У дитячому закладі оздоровлення та відпочинку можуть функціонувати методичні об'єднання, що об'єднують учасників оздоровчовиховного процесу та спеціалістів певного професійного напрямку.

Стаття 17. Правила поведінки в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку

Порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу оздоровлення та відпочинку тягне за собою негайне відрахування дитини із закладу та відправлення до місця постійного проживання за рахунок батьків або інших законних представників.

Стаття 18. Права дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку має право відмовити у прийомі дитини до закладу в разі:

- відсутності путівки;
- невідповідності віку дитини встановленим вимогам;
- відсутності у дитини, яка прибула на оздоровлення та відпочинок до дитячого закладу, медичної довідки встановленого зразка,

затвердженого спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Стаття 19. Обов'язки дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку зобов'язаний:

- створити дитині безпечні умови перебування, забезпечити охорону її життя і здоров'я, особистого майна, надання невідкладної медичної допомоги, страхування від нещасного випадку, реалізацію освітніх програм та змістовного дозвілля тощо;

- у разі виникнення обставин непереборної сили забезпечити негайну евакуацію і відправлення дитини до місця постійного проживання;

- у разі захворювання дитини організувати її лікування та за потреби доставити до місця постійного проживання;

- забезпечити оздоровлення та відпочинок дітей відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 20. Матеріально-технічна база дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, що має статус юридичної особи, володіє, користується і розпоряджається майном, земельною ділянкою відповідно до законодавства.

Для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей дитячим закладам оздоровлення та відпочинку можуть надаватися в оренду спортивні, культурні, оздоровчі об'єкти тощо.

2. Вимоги до матеріально-технічної бази дитячого закладу оздоровлення та відпочинку визначаються відповідними будівельними і санітарно-гігієнічними нормами, правилами їх облаштування та утримання з урахуванням вимог технічної і протипожежної безпеки та державними соціальними стандартами оздоровлення та відпочинку дітей.

Матеріально-технічну базу дитячого закладу оздоровлення та відпочинку складає рухоме і нерухоме майно, що належить йому

на праві власності або господарського відання, оперативного управління, орендоване або передане йому засновником (власником).

3. Основні фонди, земельні ділянки та інше майно дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної або комунальної форми власності не підлягають вилученню, крім випадків, передбачених законодавством.

Стаття 21. Штатний розпис дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Штатний розпис дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності встановлюється на підставі типових штатних нормативів дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, затверджених центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту за погодженням з відповідними центральними органами виконавчої влади у сфері фінансів та праці.

2. Штатний розпис приватного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку встановлюється засновником (власником) на основі типових штатних нормативів дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Стаття 22. Фінансово-господарська діяльність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Фінансово-господарська діяльність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до Бюджетного (2456-17) та Господарського (436-15) кодексів України, законів України "Про господарські товариства" (1576-12), "Про місцеве самоврядування в Україні" (280/97-ВР), "Про позашкільну освіту" (1841-14), цього Закону та інших нормативно-правових актів.

2. Кошти, що залишилися на бюджетних рахунках дитячого закладу оздоровлення та відпочинку на кінець фінансового року, не можуть бути вилучені, крім коштів фондів соціального страхування, зазначених у статті 24 цього Закону, та у випадках, передбачених законодавством.

Розділ IV. ПОРЯДОК І УМОВИ НАДАННЯ ДІТЯМ ПОСЛУГ З ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 23. Порядок прийому дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Прийом дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку здійснюється за наявності путівки.

Путівка до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку - документ, який засвідчує право дитини на отримання послуг з оздоровлення та відпочинку, умови перебування в такому закладі і визначає вартість та перелік послуг з оздоровлення та відпочинку для однієї дитини в конкретному закладі.

Стаття 24. Фінансування послуг з оздоровлення та відпочинку дітей

Оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення, - дітей з особливими фізичними та психічними потребами, які не можуть перебувати в закладах оздоровлення та відпочинку самостійно, потребують індивідуального догляду та створення спеціальних умов; дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, - дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, бездоглядних та безпритульних дітей, дітей-інвалідів; дітей, потерпілих від наслідків Чорнобильської катастрофи, дітей, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф; дітей з багатодітних і малозабезпечених сімей; дітей, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов'язків; дітей, які перебувають на диспансерному обліку; талановитих та обдарованих дітей - переможців міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських, районних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінників навчання, лідерів дитячих громадських організацій; дитячих творчих колективів та спортивних команд; дітей працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, професійних спілок і фондів, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, інших джерел.

При вирішенні питання щодо першочерговості оздоровлення та відпочинку дітей враховується соціальний статус дитини і матеріальне становище сім'ї, у якій вона виховується.

Стаття 25. Соціальна підтримка оздоровлення та відпочинку дітей

1. Кабінет Міністрів України розробляє і затверджує державну програму оздоровлення та відпочинку дітей.

2. Органи місцевого самоврядування розробляють і затверджують відповідні програми з оздоровлення та відпочинку дітей, фінансування яких здійснюється за рахунок місцевих бюджетів.

Закупівля послуг на оздоровлення та відпочинок дітей відповідно до програм оздоровлення та відпочинку дітей здійснюється на конкурентних засадах відповідно до Закону України "Про здійснення державних закупівель" (2289-17).

Забезпечення матеріально-технічної бази дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, що утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 26. Платні послуги у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, що повністю фінансуються з державного або місцевих бюджетів, можуть надавати платні послуги відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

2. У передбачених законодавством випадках дитячі заклади оздоровлення та відпочинку мають право на надання платних послуг після отримання у встановленому порядку відповідних ліцензій.

Стаття 27. Оздоровлення та відпочинок груп дітей за кордоном

1. Координацію діяльності, пов'язаної з виїздом груп дітей за кордон на оздоровлення та відпочинок, контроль за її провадженням здійснюють центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту, відповідний структурний підрозділ Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

2. Оздоровлення та відпочинок груп дітей за кордоном організовується юридичними особами, установчими документами яких передбачено провадження такої діяльності, та за умови отримання згоди на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном.

3. Надання згоди на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном здійснюється за місцем проживання дітей відповідним структурним підрозділом Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Якщо до складу групи входять діти з різних регіонів України, надання згоди на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном здійснює центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

4. Порядок отримання згоди на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Оздоровлення та відпочинок організованих груп дітей за кордоном за державні кошти здійснюється відповідно до вимог державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 28. Вимоги щодо прийняття дітей на оздоровлення та відпочинок

1. До дитячого закладу оздоровлення та відпочинку діти можуть прибувати з батьками, іншими законними представниками або у складі груп з особами, які їх супроводжують.

2. Формування груп дітей та призначення особи, яка їх супроводжує до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, здійснюється юридичними особами, якщо їх установчими документами передбачено провадження діяльності з оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Група дітей для направлення до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку формується і склад її затверджується не пізніше як за два дні до від'їзду.

4. Кожна група до 15 дітей забезпечується особою, яка їх супроводжує. На кожну групу від 30 до 45 дітей додатково призначається один медичний працівник. Особи, які супроводжують дітей під час їх перевезення до або з місця оздоровлення та відпочинку, перебувають у відрядженні та несуть персональну відповідальність за життя і здоров'я дітей до передачі їх працівникам відповідного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку чи батькам або іншим законним представникам.

Витрати на відрядження осіб, які супроводжують дітей, можуть відшкодовуватися за рахунок юридичних осіб, що їх призначили відповідно до частини другої цієї статті, та інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Перед відправленням груп дітей на оздоровлення та відпочинок з особами, які супроводжують дітей під час їх перевезення, проводиться інструктаж з питань безпеки.

6. Відповідальність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку за життя і здоров'я дітей настає з моменту передачі дітей за списком особами, які їх супроводжували, керівникам цих закладів.

7. Супроводження груп дітей до або з місць оздоровлення та відпочинку здійснюється безоплатно працівниками органів внутрішніх справ.

Розділ V. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Стаття 29. Учасники процесу оздоровлення та відпочинку дітей

1. До учасників процесу оздоровлення та відпочинку дітей належать: діти; їхні батьки або особи, які їх замінюють; працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку дітей; представники підприємств, установ та організацій - власників (засновників) закладу; представники профспілок та інших об'єднань громадян.

Стаття 30. Права та обов'язки дітей, які перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

1. Діти під час перебування в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку мають право:

- на захист прав і свобод, визначених Конвенцією ООН про права дитини (995_021), на охорону життя, здоров'я і власного майна, повагу до їх гідності, вільне висловлювання власних поглядів і переконань;

- на кваліфіковану медичну допомогу в разі захворювання або травмування;

- самостійно обирати види діяльності, дозвілля, участь освітніх, оздоровчих програмах закладів;

- здобувати у передбачених законодавством випадках освіту згідно з державними стандартами освіти;

- отримувати зазначені в путівці послуги з оздоровлення та відпочинку, в тому числі платні;

- на раціональне харчування;

- брати участь в управлінні дитячим закладом оздоровлення та відпочинку;

- звертатися до адміністрації закладу для отримання інформації стосовно побуту, харчування, медичної допомоги, змісту освітніх, оздоровчих програм та програм відпочинку;

- у разі виникнення конфліктної ситуації вимагати вжиття дієвих заходів, у тому числі заміни вихователя.

2. Діти під час перебування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку цих закладів.

Стаття 31. Права та обов'язки батьків або інших законних представників

1. Батьки або інші законні представники дітей мають право:

- ознайомитися із статутом дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, правилами перебування дитини у закладі, змістом освітніх,

оздоровчих, медичних програм або програм відпочинку, в яких братиме участь дитина;

- захищати права та законні інтереси дитини в разі отримання від неї відповідної інформації;

- звертатися до адміністрації дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, його засновника (власника), органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, утворених ними комісій, міжвідомчої комісії та інших робочих органів з питання поліпшення роботи дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

2. Батьки або інші законні представники дітей зобов'язані:

- забезпечити дитину на час перебування у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку необхідним одягом, взуттям, засобами гігієни;

- провести з дитиною превентивну роботу щодо запобігання шкідливим звичкам;

- забезпечити проходження дитиною медичного обстеження;

- надавати інформацію працівникам дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, особам, які супроводжують дітей, про індивідуальні особливості дитини;

- відвідувати дитину в закладі та у терміни, визначені у путівці, забрати її із закладу;

- відшкодувати заподіяні дитячому закладу оздоровлення та відпочинку збитки внаслідок недисциплінованої поведінки дитини;

- у разі прийняття рішення адміністрацією дитячого закладу оздоровлення та відпочинку про дострокове відправлення дитини до постійного місця проживання за недисциплінованість та у разі неможливості батьків або інших законних представників забрати дитину з дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, відшкодувати витрати, понесені цим закладом, на супроводження дитини до постійного місця проживання.

Стаття 32. Працівники дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Призначення керівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється засновниками (власниками) з числа осіб, які мають, як правило, вищу освіту за профілем (охорона здоров'я, освіта, спорт, культура) і стаж роботи з дітьми не менше п'яти років.

Прийняття на роботу працівників, які безпосередньо працюють з дітьми, здійснюється з числа осіб, які мають відповідну освіту.

Добір на роботу інших працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до законодавства.

2. Лікарі та медичні працівники, які направляються на роботу в дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, повинні мати відповідну кваліфікацію, підготовку та стаж практичної роботи не менше трьох років. Контроль за відбором та направленням медичного персоналу до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку покладається на керівника територіальної або відомчої медичної установи, який несе персональну відповідальність за їх професійну діяльність.

3. Для роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в літній час та під час канікул можуть залучатися студенти педагогічних, медичних та інших навчальних закладів.

4. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, на час роботи безоплатно забезпечуються помешканням.

5. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, забезпечуються харчуванням. Розмір плати за харчування встановлюється засновником (власником) закладу.

Вартість харчування працівників повинна відповідати нормам, встановленим спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

6. Умови і розмір оплати праці працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної та комунальної форми власності визначаються законодавством.

7. Умови і розмір оплати праці працівників приватних дитячих закладів оздоровлення та відпочинку встановлюються засновником (власником) згідно із законодавством.

8. Засновники (власники) мають право встановлювати розмір оплати праці працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку відповідно до галузевих тарифних ставок.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 28 квітня 2009 р. N 422

Київ

Про затвердження Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку

Відповідно до статті 13 Закону України "Про оздоровлення та відпочинок дітей" (375-17) Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

Затвердити Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, що додається.

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ

про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку

Загальна частина

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (далі - дитячий заклад) - постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку.

Дія цього Положення поширюється на дитячі заклади незалежно від підпорядкування та форми власності.

2. Дитячий заклад у своїй діяльності керується Конституцією (254к/96-ВР) і законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами, цим Положенням і власним статутом (положенням).

Організаційно-правові засади діяльності дитячого закладу

3. Дитячі заклади можуть функціонувати як юридичні особи або не мати статусу юридичної особи і перебувати у складі підприємств, установ та організацій як їх філії чи структурні підрозділи.

4. Дитячий заклад діє на підставі статуту (положення), розробленого відповідно до цього Положення, що затверджується засновником (власником).

5. У дитячому закладі період оздоровчої зміни становить не менш як 21 день, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку, а період відпочинкової зміни становить не менш як 14 днів.

6. Дитячий заклад приймає на оздоровлення та відпочинок дітей віком від 7 до 18 років, які перебувають у зазначених закладах самостійно. Також можуть бути організовані спеціальні зміни оздоровлення та відпочинку для дітей віком від 4 до 6 років, які перебувають із батьками або іншими законними представниками. Приймання дітей до дитячого закладу здійснюється з урахуванням віку та стану здоров'я дитини.

7. За своєю організаційно-правовою формою дитячий заклад може бути державної, комунальної або приватної форми власності. Дитячий заклад може утворюватися центральними, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, професійними спілками, фондами, підприємствами, установами, організаціями, громадянами та їх об'єднаннями з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх потреб і за наявності необхідної матеріально-технічної

та науково-методичної бази, кадрового забезпечення відповідно до законодавства.

8. Засновник (власник) дитячого закладу забезпечує його функціонування, комплектування інвентарем, технічним та іншим обладнанням відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Порядок прийому дітей до дитячого закладу

9. До дитячого закладу діти можуть прибувати з батьками або іншими законними представниками чи у складі груп з особами, які їх супроводжують.

10. Приймання дітей до закладу здійснюється на підставі путівки та за наявності медичної довідки встановленого зразка, затвердженого МОЗ.

11. Путівка до дитячого закладу - це документ, який засвідчує право дитини на отримання послуг з оздоровлення та відпочинку, умови перебування в такому закладі і визначає вартість та перелік послуг з оздоровлення та відпочинку для однієї дитини в конкретному закладі.

12. З урахуванням віку та інтересів дітей у дитячому закладі можуть створюватися групи (загони), наповнюваність яких визначається типовими штатними нормативами та державними санітарними правилами і нормами улаштування, утримання і організації режиму діяльності дитячих закладів.

13. Оздоровчо-виховний процес та процес відпочинку у дитячому закладі здійснюється з урахуванням індивідуальних можливостей, інтересів і здібностей дітей, їх віку, психофізичних особливостей та стану здоров'я.

14. Відрахування дитини з дитячого закладу здійснюється за бажанням батьків або інших законних представників чи на підставі медичного висновку про стан здоров'я дитини, що унеможлиблює її перебування в дитячому закладі.

Негайне відрахування дитини із дитячого закладу та відправлення до місця постійного проживання здійснюється за рахунок батьків або інших законних представників на підставі рішення педагогічної ради дитячого

закладу у разі неодноразового та/або грубого порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу.

Організація оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку, харчування та медичного обслуговування у дитячому закладі

15. Працівники дитячого закладу відповідно до своїх функціональних повноважень несуть відповідальність за збереження життя та здоров'я дітей, які перебувають в ньому.

16. Надання дітям та працівникам дитячого закладу медичної допомоги на долікарняному етапі та лікування здійснюється медичними працівниками такого закладу.

Надання дітям та працівникам дитячого закладу невідкладної медичної допомоги, зокрема стаціонарної, здійснюється територіальним лікувально-профілактичним закладом, закріпленим за дитячим закладом.

17. Споруди, будівлі та інші приміщення дитячого закладу повинні відповідати санітарно-гігієнічним нормам та вимогам пожежної безпеки.

У кожному приміщенні на видному місці розміщується план евакуації у разі пожежі чи стихійного лиха, затверджений директором дитячого закладу.

18. Дитячий заклад забезпечує збалансоване харчування дітей, необхідне для їх нормального росту і розвитку, із дотриманням вимог щодо якості та безпеки продукції, визначених нормативними документами.

19. Дитячий заклад може організовувати роботу гуртків, груп та інших творчих об'єднань за межами закладу у місцях, призначених для перебування дітей (спортивні бази, стадіони тощо).

20. У дитячому закладі створюються безпечні умови перебування дитини, забезпечується охорона її життя і здоров'я, особистого майна, надання медичної допомоги, страхування від нещасного випадку, виконання освітніх програм, організація змістовного дозвілля тощо.

Управління та кадрове забезпечення дитячого закладу

21. Дитячий заклад очолює директор, якого призначає на посаду і звільняє з посади засновник (власник) відповідно до законодавства.

22. Директор здійснює безпосереднє керівництво та контроль за діяльністю дитячого закладу.

23. Директор дитячого закладу:

- затверджує календарний план роботи, режим дня з урахуванням типу закладу та правила внутрішнього розпорядку для дітей та працівників дитячого закладу;

- організовує інструктаж працівників дитячого закладу з техніки безпеки, профілактики травматизму, запобігання нещасним випадкам з дітьми, дотримання санітарно-гігієнічних норм і правил, а також надання першої невідкладної допомоги;

- забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних, протипожежних норм і правил техніки безпеки;

- здійснює контроль за оздоровчо-виховним процесом та процесом відпочинку, забезпечує створення належних умов для оздоровлення та відпочинку дітей;

- розпоряджається в установленому порядку майном і коштами дитячого закладу, укладає договори, відкриває рахунки в банках або органах Державного казначейства;

- представляє інтереси дитячого закладу на підприємствах, в установах та організаціях;

- звітує перед засновником (власником) про результати діяльності дитячого закладу;

- видає в межах своїх повноважень накази та розпорядження, організовує і контролює їх виконання;

- забезпечує раціональний підбір і розстановку кадрів, затверджує посадові інструкції працівників дитячого закладу та штатний розпис за погодженням із засновником (власником);

- вживає заходів заохочення та дисциплінарного впливу до працівників дитячого закладу;

- несе відповідальність за виконання покладених на дитячий заклад завдань та за результатами фінансово-господарської діяльності дитячого закладу.

24. У дитячому закладі утворюється педагогічна рада, яку очолює директор дитячого закладу.

25. Педагогічна рада дитячого закладу розробляє календарний план роботи, розглядає питання щодо поліпшення роботи дитячого закладу, аналізує роботу членів педагогічного колективу, підбиває підсумки оздоровчих, відпочинкових змін, приймає рішення про відрахування дітей із дитячого закладу за порушення вимог внутрішнього розпорядку.

26. Робота педагогічної ради проводиться відповідно до потреб дитячого закладу. Засідання педагогічної ради проводяться у разі потреби, але не рідше ніж один раз на зміну.

27. На посади педагогічних працівників приймаються особи, які мають педагогічну освіту.

28. Лікарі та медичні працівники, які направляються на роботу в дитячі заклади, повинні мати відповідну кваліфікацію, підготовку та стаж практичної роботи не менш як три роки.

29. Для роботи в дитячих закладах в літній період та під час канікул можуть залучатися студенти педагогічних, медичних та інших навчальних закладів.

30. Під час оформлення на роботу працівники дитячого закладу проходять інструктаж з техніки безпеки, профілактики травматизму, запобігання нещасним випадкам з дітьми.

31. З кожним працівником дитячого закладу укладається трудовий договір згідно із законодавством.

Умови і розмір оплати праці працівників дитячих закладів державної та комунальної форми власності визначаються законодавством.

Умови і розмір оплати праці працівників приватних дитячих закладів встановлюються засновником (власником) згідно із законодавством.

Засновники (власники) мають право встановлювати розмір оплати праці працівників дитячого закладу відповідно до галузевих тарифних ставок.

Учасники процесу оздоровлення та відпочинку в дитячому закладі

32. До учасників процесу оздоровлення та відпочинку дітей належать діти, їх батьки або інші законні представники, працівники дитячого закладу, представники підприємств, устано та організацій - засновників (власників) дитячого закладу, представники професійних спілок та інших об'єднань громадян.

33. Працівники дитячого закладу мають право на:

- внесення пропозицій щодо поліпшення оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку;

- вибір форм підвищення кваліфікації, необхідної для продовження трудової діяльності у такому закладі;

- участь у роботі методичних об'єднань, нарад, зборів, інших органів самоврядування дитячого закладу, у заходах, пов'язаних з організацією оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку;

- вибір педагогічно-обґрунтованих форм, методів, засобів роботи з дітьми;

- соціальне та матеріальне заохочення за сумлінне виконання покладених обов'язків;

- об'єднання у професійні спілки, участь у громадських організаціях, діяльність яких не заборонена законодавством.

- 34. Працівники дитячого закладу зобов'язані:

- педагогічні та медичні - пер початком роботи пройти спеціальну підготовку в порядку, встановленому Міністерством;

- під час прийняття на роботу подати документ про проходження обов'язкового медичного огляду, який дає право працювати з дітьми та медичну книжку встановленого зразка;

- дотримуватися вимог статуту (положення) дитячого закладу, виконувати правила внутрішнього розпорядку та посадові обов'язки;

- берегти життя та здоров'я дітей, захищати їх інтереси, пропагувати здоровий спосіб життя;

- виконувати накази і розпорядження директора дитячого закладу.

35. Діти під час перебування у дитячому закладі мають право:

- на захист прав і свобод, визначених Конвенцією ООН про права дитини (995_021), на охорону життя, здоров'я і власного майна, повагу до їх гідності, вільне висловлювання власних поглядів і переконань;

- на кваліфіковану медичну допомогу в разі захворювання або травмування;

- самостійно обирати види діяльності, дозвілля, участь в освітніх, оздоровчих програмах та програмах відпочинку дитячих закладів;

- здобувати у передбачених законодавством випадках освіту згідно з державними стандартами освіти;

- отримувати зазначені в путівці послуги з оздоровлення та відпочинку, зокрема платні;

- на раціональне харчування;

- брати участь в управлінні дитячим закладом;

- звертатися до адміністрації дитячого закладу для отримання інформації стосовно побуту, харчування, медичної допомоги, змісту освітніх, оздоровчих програм та програм відпочинку;

- у разі виникнення конфліктної ситуації вимагати вжиття дієвих заходів, зокрема заміни вихователя.

Діти під час перебування у дитячому закладі зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку такого закладу.

36. Батьки або інші законні представники дітей мають право:

- ознайомитися із статутом (положенням) дитячого закладу, правилами перебування дитини у закладі, змістом освітніх, оздоровчих, медичних програм або програм відпочинку, в яких братиме участь дитина;

- захищати права та законні інтереси дитини;

- звертатися до адміністрації дитячого закладу, його засновника (власника), органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, утворених ними комісій, інших органів з питання поліпшення роботи дитячого закладу.

37. Батьки або інші законні представники дітей зобов'язані:

- забезпечити дитину на час перебування у дитячому закладі необхідним одягом, взуттям, засобами гігієни;

- провести з дитиною превентивну роботу із запобігання шкідливим звичкам;

- забезпечити проходження дитиною медичного обстеження;

- подавати інформацію працівникам дитячого закладу, особам, які супроводжують дітей, про індивідуальні особливості дитини;

- відвідувати дитину в дитячому закладі та у строк, визначений у путівці, забрати її з дитячого закладу;

- відшкодувати заповідані дитячому закладу збитки внаслідок недисциплінованої поведінки дитини;

- у разі прийняття рішення педагогічною радою дитячого закладу про дострокове відправлення дитини до місця постійного проживання за порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу та у разі неможливості батьків або інших законних представників забрати дитину з дитячого закладу відшкодувати витрати, понесені таким закладом, на супроводження дитини до місця постійного проживання.

38. У дитячому закладі може бути утворений орган громадського самоврядування, до складу якого входять засновник (власник), адміністрація дитячого закладу, батьки та діти.

39. У дитячому закладі можуть функціонувати методичні об'єднання, до складу яких входять учасники оздоровчо-виховного процесу та процесу відпочинку та спеціалісти певного професійного напрямку.

Фінансово-господарська діяльність та матеріально-технічна база
дитячого закладу

40. Фінансово-господарська діяльність дитячого закладу провадиться відповідно до його статуту (положення) та законодавства.

41. Фінансування дитячих закладів державної та комунальної форми власності здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів та інших джерел, приватних - за рахунок коштів засновників (власників) та інших джерел.

42. Дитячий заклад у процесі провадження фінансово-господарської діяльності має право:

- самостійно розпоряджатися коштами, які надійшли на його рахунок;
- користуватися земельною ділянкою, на якій він розташований, розвивати та утримувати матеріально-технічну базу, володіти, користуватися і розпоряджатися майном виключно в інтересах дітей відповідно до законодавства та статуту (положення);

надавати платні послуги після отримання в установленому порядку відповідних ліцензій.

43. Ведення діловодства, бухгалтерського обліку та звітності в дитячих закладах здійснюється в установленому законодавством порядку.

44. Порядок підготовки дитячого закладу до нового оздоровчого та відпочинкового періоду затверджується Міністерством молоді та спорту

Державний контроль за діяльністю дитячих закладів

45. Державний контроль за діяльністю дитячих закладів у межах повноважень, передбачених законом, здійснюють:

Міністерство молоді та спорту;

міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, до сфери управління яких належать дитячі заклади.

Міжнародне співробітництво дитячого закладу

46. Дитячий заклад за наявності відповідної матеріально-технічної та методичної бази може брати участь у міжнародних заходах щодо оздоровлення та відпочинку дітей.

47. Дитячий заклад за згодою засновника (власника) може укласти договори з іноземними юридичними і фізичними особами стосовно надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям іноземних держав.

48. Кошти, що надходять від надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям іноземних держав, використовуються дитячими закладами згідно із законодавством.

Практичний посібник

Пятницька Дар'я Всеволодівна
Грищенко Людмила Кузьмівна
Журавльова Ірина Миколаївна
Аксьонов Володимир Володимирович

**ВИХОВАТЕЛЮ ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ
ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ПРО ФІЗИЧНЕ
ВИХОВАННЯ**